

A berlini eredmény

A bécsi Creditanstalt bukásától a londoni Bank of England aranyfizetési kötelezettségének önkéntes felfüggesztéséig olyan kerülőutakat tett az európai világpolitika Párison, Thoyrin, Londonon, Genfen és Chequersén keresztül Berlinig, amilyent a macska szokott újra meg újra megkerülni a forrókásás lábás körül. Pedig egyetlen lehetősége maradt a francia imperialista pénzügypolitikának a németekkel való megegyezés, hogy elkerülhesse a Banque de France aranyhalmozását követő európai pénzügyi következményeit. Laval és Briand berlini látogatásának ezért van elsősorban is gazdasági és csak ezután elkerülhetetlen módon jelentkező politikai jelentősége.

Most, hogy a német főváros izgalmas két napja lezajlott, időt szakíthatunk rá, hogy áttekintsük a történeteket és a két berlini nap világpolitikai eredményeit marokra szedjük. Sajnos, aratásról egyáltalán korai volna még beszélni és a berlini tanácskozások eredményeinek összegyűjtése egyelőre egy maroknál nagyobb gyűjtőeszközt nem igényel. Az államférfiak közösen megfogalmazott kommunikéje körül pompás politikai grottákat emel a világ-sajtó lelkesedése, amelyet a találkozás történelmi romantikája ragad indokolatlan fellegrak felé: de ha szemmeljük a berlini hivatalos kommuniké száraz és óvatosan határozatlan mondatait, az ismert szavak frazeológiájánál több alig marad az aktív történelem számára. Megalakult egy vegyes német-francia bizottság, amely igen kiváló módon alkalmas más-más vegyes albizottságok megalakítására, amelyek viszont szépen elhúzódnak tanácskozások ismert week-endjeinek szériába fulladhatnak. Ennyi a berlini pozitívum. És ha a brünningslinden vadászkastélyban sem tudtak volna okosabb időtöltést szerezni maguknak a tanácskozó francia és német államférfiak, egy nagy politikai fiaskóval volna gazdagabb a világtörténelem.

De hál' Istennek, abban a vadászkastélyban mégis csak történt valami. A francia tökének több érzéke van a teendők aktualitása iránt, mint akár Briand államunios békepolitikájának, avagy Laval ingadozásokra oly erősen hajlamos külpolitikai koncepcióinak. Elsősorban is nem kívánatos a francia tüke számára a háború veszedelme, akár Németország nyugati, akár keleti határai felől fenyegethetné a pénzügyileg leleakázott Európát. A német nagyipart könnyen le lehet szerelni a gyarmatokon nyitandó új kitermelési lehetőségekkel és áruelhelyezésre alkalmas piacok felszabadításával. A német-francia együttműködés gazdasági megalapozása így előbb követhető egy lényegesen enyhített vámkorlátozású Páneurópába az euráziai félsziget államait, mintha Laval és Brüning az Európai Egyesült Államoknak minden pillanatban szétmállasztható alapító okmányát látták volna el hétfőn aláírásaikkal. Így lesz a Páneurópából a gyakorlatban Kartell-európa, a pénz guerilla-harcaiból ipari és kereskedelmi verseny: és ezek nyomán olyan új terület-okkupációk történhetnek, amelyek alkalmasak lesznek a megriadt francia arany számára oly sürgősen szükséges cirkulációra.

Tehát: a Kartell-európa korszakát megnyitotta a berlini történelmi találkozó. Azét a Kartell-európaét, amelynek közös érdekeit azonban egy politikai egységnek is össze kell kapcsolnia még, hogy a gazdasági és politikai érdekelletéket egymásra hatva, ki is ellensúlyozhassák egymást. A francia-német gazdasági együttműködés elvi elhatározása egyetlen komoly eredménye a berlini nagy fogadtatásnak: de ezt az elvet a gyakorlati intézkedések egész légiói kell, hogy kövessék mielőbb, hogy a legújabb világkartell váratlanul szét ne robbanjon — még a létrejötte előtt.

Duca látogatása Maniunál

Bizonytalanság a nemzeti-parasztpárt vezéri állása körül — Maniu Mihalachet ajánlja a vezéri tisztre — A párisi követ is meglátogatta Maniut — Mironescu volt miniszterelnök királyi audienciája

A parlament megnyitását november 15-ig elhalasztották

Bucurestiből jelentik: Már hetek óta híre jár annak, hogy a parlament őszi ülésének megkezdését elhalasztják. Most ez a hír valóban bizonyult, amennyiben az uralkodó ma aláírta a parlament összehívásának november 15-ig való elhalasztását.

A politikai életnek igen érdekes eseménye Duca, a liberális párt elnökének erdélyi körútja, amelynek során Kolozsvárt, Nagyváradon és Aradot keresi fel. Duca már el is indult és utjával kapcsolatosan a Lupta úgy tudja, hogy Duca Tatarescu társaságában meglátogatta Maniu Gyulán badacsonyi kastélyában. Ez a vizit méltóképpen sorakozik azokhoz a látogatásokhoz, amelyeket különböző kimagasló politikuskok tettek a nemzeti-parasztpárt vezetőegységiségenél.

A Lupta ismét felszínre veti a nemzeti-parasztpárt elnökségének kérdését, illetve azt, hogy Maniu egyáltalában nem hajlandó ismét elvállalni ezt a pozíciót. A lap tudni véli, hogy Maniu, látva a vezér nélküli helyzet bizonytalanságát, arra akarja rávenni híveit, hogy Mihalachenak ajánlják fel a vezéri tisztelet.

Boila alkotmánytervezete egyéni akció volt

A Mihalache vezetése alatt álló Taranismul most visszatérőleg foglalkozik Boila Romulus dr. új alkotmánytervezetével, amelyről megállapítja, hogy amint a párt többi vezető tagjai is annak tartották, nem egyéb egyéni munkánál. Leszögezi, hogy a párt minden tagjának joga van véleményét nyilvánítani, ahhoz azonban nincs joga azt a párttal azonosítani.

Duca bejelentett látogatásán kívül a román belpolitikai élet szenzációjának könyveli

el a bucuresti-i sajtó Románia párisi követének, Dinu Cesiannak badacsonyi látogatását. A lapok a látogatással kapcsolatban megállapítják, hogy a látogatás mögött meszerenő politikai célok rejtőznek. Magában az a tény, hogy egy aktív meghatalmazott miniszter meglátogat egy ellenzéki pártvezért, nyilvánvalóan tulmegy pusztá udvariassági ténykedésen különösen akkor. — állapítja meg a Curentul — hogyha a látogató éppen Románia párisi követe.

Mironescu audienciája

A belpolitikai élet másik érdekessége, hogy Mironescu volt miniszterelnök külföldi utjáról Sinaiába érkezett s ott királyi audiencián jelenik meg.

Bucurestiből jelentik: A Lupta Polizu Micsunestivel folytatott interjújában folytatja a Maniu-kérdést. Vállalja-e a nemzeti-parasztpárt elnökségét vagy nem a leköszönt vezér? Polizu Micsunesti volt alminiszter ugyan is meglátogatta Maniut és az itt szerzett tapasztalataiképpen azt állapította meg, hogy Maniu lemondása végleges.

Kolozsvárról jelentik: A nemzeti-parasztpárt vezető politikusai ma megtartották elnökségi értekezletüket, amelyen Maniu, Mihalache, Madgearu, Popovici, Vaida-Voevod Sándor dr. jelentek meg. Az értekezletnek, amely délelőtt 10 órától délután 6-ig folyt Vaida Voevod lakásán, nem adtak ülék jeleget, éppen Maniu részvétele miatt. Az értekezlet lefolyásáról nem szűrődött ki semmi intimitás, de egészen bizonyos, hogy a párt egész jövő programjáról, taktikájáról és bizonyára az elnökség kérdéséről tárgyaltak. Délután Mihalache és Madgearu elutaztak Kolozsvárról.

Német-francia vámunió

Kia'akul a két hatalmas állam gazdasági együttműködése — Eltűnnek a vámhatárok — Határkövet jelent a francia delegáció látogatása az eddigi politikában

„Az eredmények fonalát nem szabad elszakítani“

Párisból jelentik: Az Európa-bizottság francia delegációja Laval francia miniszterelnök és Briand külügyminiszter berlini látogatása kapcsán hivatalos nyilatkozatot adott ki. A nyilatkozatban a francia delegáció örömeinek adott kifejezést a német-francia együttműködés létrejötté felett. A delegáció nyilatkozata szerint a két hatalmas állam gazdasági együttműködése a vámhatárok eltüntetéséhez és a német-francia vámunió kialakulásához fog vezetni.

Laval francia miniszterelnök Berlinből való elutazása után ismételt nyilatkozatot adott a világsajtó képviselőinek, amelyben rendkívül kedvező impressziókat adott hangot a berlini tartózkodása kapcsán.

A német nép tud lelkesedni

— A német nép — mondotta Laval francia miniszterelnök — sokkal jobban tud lelkesedni, semmint gondoltam volna. A magam részéről teljesen meg vagyok elégedve kölcsönös tárgyalásaink eredményeivel. Látogatásunkat olyan eseménynek tekintem, amely határként választja el a két állam eddigi politikáját a jövő közös utjaitól. A kölcsönös együttműködésre a kezdet létrejött, a fonalat, amely a további eredményekhez vezet, véle-

ményem szerint semmiképpen sem szabad elszakítani.

Párisból jelentik: A berlini látogatással kapcsolatban tegnap közzétett hivatalos kommunikéhoz az egész párisi sajtó általában ugyanazt a kommentárt fűzi, ami tisztán mutatja azt, hogy a Berlinbe kiküldött francia lap tudósítók információikat közvetlenül a miniszterek környezetéből nyerték. A párisi lapok egyhangulag kiemelik, hogy a berlini tanácskozások a tulajdonképeni gazdasági program kereteiben folytak le és a tudósítások megegyeznek abban, hogy a két ország képviselői között olyértelmű megállapodás jött létre, hogy a még megoldásra meg nem érett kérdéseket így a jóvátételi problémát, valamint a Németországnak adandó francia hitel kérdését vegye mind a két kormány vizsgálat alá. Bár a hivatalos kommuniké nem tesz említést sem a Népszövetségről, sem az Európa-bizottságról, ez nem jelenti azt, mintha a kérdések megoldásából kizárná akár a Népszövetséget, akár az Európa-bizottságot. A lapok leszögezik, hogy a berlini tanácskozások nem irányultak egy harmadik állam ellen és hogy sem a francia, sem a német kormány nem vetette fel egy olyan vámunió kérdését, amely bármelyik harmadik

állam ellen irányulna. A „Le Journal” értesülése szerint német részről felalánlották, hogy a Németország által Oroszországnak történő szállításokat francia bankok finanszírozzák, de Franciaország ezt az ajánlatot kategorikusan elutasította. A tárgyalások folyamán oly határozatokat is hoztak, amelyekkel a munkanélküliségnek legalább részleges megoldását kívánják elérni. A megállapodások értelmében ugyanis racionalizálni fogják a francia gyarmatokra való bevándorlást.

Kinevezik a vegyes bizottság tagjait

Laval miniszterelnök kijelentette a francia sajtó képviselői előtt, hogy a két kormány a német-francia vegyes bizottság tagjait tíz napon belül ki fogja nevezni. A francia sajtó a berlini látogatással kapcsolatban általában azt emeli ki, hogy a francia miniszterek látogatásukkal bebizonyították jószándékukat és azt, hogy a Németországgal való megértésen és megegyezésen dolgoznak.

Aachenből jelentik: Laval francia miniszterelnök és Briand külügyminiszter ma délután 5 órakor Aachenből elhagyták Németország területét. Az aacheni állomáson nagy tömeg gyűlt össze, hogy láthassa a francia államférfiakat. A vonatban Laval fogadta a francia sajtó képviselőit, akiknek a következő nyilatkozatot adta:

— Meg vagyok elégedve azzal a fogadtatással, amelyben a német kormány és Németország lakossága részesített. Kívánom, hogy az újonnan megalapítandó német-francia vegyes bizottság létrehozza Németország és Franciaország között a teljes megegyezést.

Az újságírók Briandot is kérdésekkel ostromolták, aki azonban nem akart interjút adni és csak ennyit jegyzett meg:

— Talán történt valami változás...

Franciaország visszaadja a régi német gyarmatokat

Berlinből jelentik: Az újonnan megalakuló német-francia vegyes gazdasági bizottsággal kapcsolatban illetékes helyen kijelentették, hogy a vegyes bizottság tulajdonképpen több bizottságból fog állni és minden bizottságnak önálló és a másiktól teljesen elhatárolt hatásköre lesz. Az egyes bizottságok kereskedelmi szerződésekkel, vámügyekkel, légi kereskedel-

mi és légi szállítási ügyekkel, valamint a német és francia kereskedelmi és iparkamarák közös ügyeivel, a közös vezetőség alá helyező hasonló érdekeket követelő francia és német vegyi, valamint ipari vállalatok ügyeivel fognak foglalkozni. Szó esett arról is, hogy

a gyarmatok száz százalékos nyersanyag kihasználása pillanatnyilag nehézségekbe ütközik. Ezért nincs kizárva annak a lehetősége, hogy Franciaország minden politikumtól mentesen a hajdani német gyarmatok exploatacióját újból Németországra fogja bízni.

Amerika nem építi ki haditengerészetét

Az intézkedés 150 millió dollár megtakarítást jelent

London. A Newyork Herald washingtoni levelezője szerint az amerikai kormány takarékosági okokból az 1932—33. évi költségvetésből teljesen törli a haditengerészet kiépítési programját. Ugyancsak felére szállít-

ja le a kongresszus által már megszavazott torpedórombolók építésének költségvetését. A kormány új intézkedése 150 millió dolláros megtakarítást jelentene az Egyesült Államok számára.

Románia erélyes jegyzéke Bulgáriához

Ujabb politikai merénylet Bazargicban — Bolgár komitácik határőri egyenruhában rabolnak és gyilkolnak — A lakosság felháborodásában nem mindig a törvényes keretek között védekezik

Bucurestiből jelentik: Dobrudzsában tegnap újabb politikai merénylet történt, amelynek az a hír adott tápot, hogy a bolgár kormány a dobudzsai eseményekkel szemben való tiltakozás jeléül jegyzéket intézett a román kormányhoz. A politikai merényletet Bazargicban követték el, amennyiben ismeretlen tettesek kocsival elrobogtak Tenkoff bolgár szenátor és kisebbségi vezető bazargici háza előtt és valóságos golyózáport zúdítottak az épületre. A golyók emberéletben szerencsére nem tettek kárt.

A nyomozást azonnal bevezették és a nyomozó hatóságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a tettesek ezzel a merénylettel akartak válaszolni a bolgár kormány jegyzékeire, amely néhány nappal ezelőtt érkezett meg Bucurestibe. Bulgária ebben a jegyzékben udvarias hangon tiltakozik, hogy dobudzsai bolgárok ellen az utóbbi időben megismétlődnek a politikai merényletek és felvilágosításokat kér arra vonatkozólag, hogy milyen intézkedésekkel kívánja a kormány lehetetlenné tenni a hasonló eseményeket.

A román kormány energikus hangú va-

laszt küldött a jegyzékre, amelyben kifejtette, hogy bárkinek is több joga volna a dobudzsai események miatt tiltakozni, mint éppen Bulgáriának. Kiemeli a jegyzék, hogy a bolgár komitácik állandóan háborgatják a határmenti lakosságot, gyilkosságokat és rablásokat követnek el, aztán visszamenekülnek bolgár területre. Mindezt pedig bolgár határőri egyenruhában teszik. Bulgáriának tehát az lett volna a kötelessége, hogy akadályozza meg azt, hogy ezek a komitácik katonai egyenruhára tegyenek szert. Amíg Bulgária nem akadályozza meg azt, hogy a komitácik büntetlenül folytathassák működésüket, addig ne csodálkozzanak azon, hogy a román lakosság felháborodásában nem mindig a törvényes keretek között védekezik azokkal a dobudzsai bolgárokkal szemben, akikről legtöbbször feltételezhető, hogy összekötésben állanak a komitácikkal.

A dobudzsai események további elmérsedését minden valószínűség szerint eliminálni fogja Románia erélyes jegyzéke, mert hivatalos körök kizártnak tartják, hogy a szabályszerűen felfegyverzett, egyenruhás komitácibándák garázdálkodásáról a bolgár kormánynak ne lenne tudomása.

A biztosítás

Írta: NAGY ÁRPÁD.

Kalótya Esvány bácsinak és élete társának már csak annyi ideje maradt, hogy — uram bocsá! — az ablakon meneküljenek ki az égő házból.

Az egész falu népe ott nyújtogatta a nyakát, az emberek arca fakóvörös volt a tűz fényétől, rángatózott vészesen a harang és tűzoltóemberek nyargalásztak rettentő trombitarecséggel.

Mikor biztonságban volt már, Esvány bácsinak egyszeribe elmúlt az ijedtsége, de annál nagyobb lett a haragja, látva a pusztulást.

— Ne trombicászzanak annyit kendtek, — támadt neki a derék tűzoltóknak — inkább süröb vizet öntsenek rá!

Am a lángnyelvek mind-mind éhesebben alányalták a tetőt. Már úgy volt, hogy izibe összedől az egész ház. Esvány pedig folyton be akart rohanni, hogy még ezt hozza ki, amazt mentse ki hamar.

De az asszonya erővel húzta vissza.

— A jezebusát, — ordított Esvány, — engedjete! Legalább az ünneplőmet akarom!

Ugy kellett visszatartani az ünginél fogva. Csitították is, ahogy lehetett, a szegény embert.

— Hagyja, Esvány bácsi, még bizony ott égne...

— Nem jó az Isten haragjával szembe szállni...

Az egyikük kiváltképpen okosan szólott, így e:

— Meg aztán, be is van biztosítva a ház vagy mi a fene.

Esvány bácsi hirtelen észbe kapott. Ez bizony igaz. Bebiztosította annak idején a házat rendesen, tűz és jég ellen.

— Na, akkor jól van, — gondolta meghunyászkodva, — tülem éhet most már. Meglesz a pizem.

És kellemesen megvakargatta borostás állát.

Bent pedig, a városi biztosító intézetnél nyeltek keserüket. Aztán így intézkedtek:

— Maga, Mayer ur, ügyes emberünk. Kimegy és megpuhítja az öreg. Pénz fiatal, de felépítünk neki ugyanolyan házat, amilyen leégett. Amit ilyenformán megspórolunk, abból maga a rendes százalékokat kapja. Stimmel?

Mayer ur nagyot kacsintott: ez éppen neki való üzlet.

Mikor megérkezett a faluba, maga mellé vette a bírót, meg néhány nagyfejű gazdát, előkerítették a kárvalott Esványt is és odaballagtak a leégett ház helyére. Kormos falak meredeztek csak bizony itten, aztán ne siríon az ember!

Mayer ur gondolt egyet és elővette a zsebkendőjét. Igen meghatott arcot vágott.

— Sose sirassa a pizit, — mondta majdnem vígan Esvány, — ide vele, a többivel már ne legyen gondja az urnak!

Mayer ur úgy tett, mintha nem hallotta volna. Söhajtott egyet és az égre nézett.

— Ilyen szép ház, és ennek is el kellett pusztulnia...

Nono, ilyen beszédet Esvány nem szeretett. A körülállók komolyan bólogatta, még ő maga is hajlott rá, hogy érzékenyüljön.

— Hát kicsinájunk, — mondta zavarodottan és csizmájával a romokat piszkálta, — maj' csak megsegít a jóisten.

— Nem vót hitvány ház — vélte a bíró, hogy ő is mondjon egyet.

— Angyalfejek is voltak az ablakok fölött, — toldotta meg Mayer ur.

— Honnan tudja? — fordult oda Esvány.

— Én ne tudnám?! Megvan ennek a háznak a rajza a fejemben, meg papíron is! Ide állítom magának, ha akarja, úgy ahogy volt, a hogy újonnan állott...

Nagy csend. Esvány kételkedett:

— Ami leégett, nem támad föl újra.

— Ki mondja azt?! — Csattant föl Mayer

ur, érezve máris sikerét. — nekünk az a hivatásunk, hogy a löembereknek visszaadjuk, ami fűk elveszett!

— De én pizre biztosítottam ám! — mackaskodott még Esvány.

— Pénzre! Mit ér a pénz, ha nincs meg a régi ház, a kedves otthon, ahol álmodozott, a kocsiszin, meg az istálló, ahol a lovacskák álomra hajtották fejiüket...

A körülállók meglelt bólogatták. Ez a beszéd igen tetszetős volt, kivált, ahol a lovakra került a sor.

Esvány is elgondolkodott. Bizony a szobák kicsinyt dohosak voltak már az utóbbi időben. A tető is, az egyik helyen... de ezt legjobban elhallgatni talán. Most meg itt állna megint egy új ház, semmi gondja se volna vele. Lehet róla beszélni.

Meg is csinálták az egyezséget és nagyokat csaptak egymás tenyerébe. Mayer ur karoncsippte Esvány bácsit, úgy mentek a falun végig nagy nyájasan.

De most már, (talán lehetne egy csapással két legyet ütni?) oly svungban érezte magát Mayer ur, hogy még egy szenzációs alánlattal rukkolt elő:

— Kedves gazda uram, nézze. Ha már ilyen szépen megértettük egymást, mondok én még valamit magának. Ugye maga szereti a feleségét?

Esványnak nem volt inyére ez a beszéd. Öreg ember nem is felelhet rá. Csak megnyult képpel várta, mit akar a másik?

— Nézze, gazda uram, — rukkolt ki végre Mayer ur, — biztosítsa be a feleségét is!

Esvány csak egy pillanatig tétozódott. Aztán két lépést hátrált Mayer urtól.

— No, azt már aztán nem! — kiáltotta — hogy mikor meg találna halni, maguk piz helyett másik asszonyt adjanak, még hozzá akkurát ilvet!... Menjen az ur, azt mondom!

És ravaszul vigyorintva, nagy léptekkel hagyta faképnél Mayer urat.

Csak a barna százejesek maradnak érvényben október elsejétől

A kék és vörös színű bankjegyeket szeptember 30-ig beváltja a Banca Nationala — Nem hosszabbítják meg a beváltási határidőt —

A közönség körében néhány nap óta teljes bizonytalanság uralkodik a százejesek beváltása körül. Egyrészt nem tudják, hogy melyek is azok a százejesek, amelyek kikerülnek a forgalomból és melyek azok, amelyek tovább is érvényben maradnak, másrészt pedig nem tudják a beváltás pontos határidejét.

A beváltás a kék (lilas-kék) és vörös színű százejesekre vonatkozik, míg

a barna (sepia) százejesek maradnak továbbra is érvényben.

A mai nap folyamán érdeklődtünk a Banca Nationalánál aziránt, hogy nem-e érkezett újabb rendelet, amely a kékszinű százejesek beváltását, illetve becserélését meghosszabbítja és azt a választ nyertük, hogy meghosszabbítás nem jött és így a kékszinű százastokat csak szeptember 30-án déli egy óráig cserélik be. A Banca Nationalánál nem tartják valószínűnek, hogy a becserélés terminusát meghossz-

szabbítják, annál kevésbé, mert már csak kevés kékszinű százast van forgalomban. A vidéken az állami hivatalok ugyancsak szeptember harmadikáig kötelesek elfogadni a kék százastokat.

A beváltás határidejét egyébként egyes közhivatalok önkényesen megrövidítették. Így például a vasuti pénztárak — nem tudni miért — már tegnap, vagyis három nappal október elseje előtt nem fogadták el a jegyet váltó közönségtől a kék százejeseket, amivel számos zavart és kellemetlenséget idéztek elő. Azoknak az utasoknak ugyanis, akiknek pénzkészletük ilyen színű bankjegyekből állott, egyszerűen vissza kellett fordulniok a pénztártól, anélkül, hogy jegyüket megválthatták volna.

Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala ma délután hivatalosan közölte, hogy a régi százejesek becserélési határidejét október hó 1-én túl semmi körülmények között sem hosszabbítja meg.

Hatalmas hóvihar dühög a Tátrában

Óláfűredre rekedt négyszázötven turista — Arviz Sziléziában — Egy telepes kolónia házait elsodorta az árvíz

Prágából jelentik: A Tátrából jelentik, hogy ott olyan hóvihar dúl, amilyenre régóta nem emlékeznek. A Rysy-hegyen négy méteres hófúvás van, a Csorba-tóra vezető fogaskerekű és a tarpataki sikló a magas hó miatt több órán át nem működött. Óláfűredre nagy izgalmat keltett az a hír, hogy a Rysy hegyről, amelyen 2200 méter magasságban nagy turistaházat építenek, tizenhét kőműves nem tért vissza a munkából. Óláfűredről két csendőr az eltűntek fölkeresésére indult. Mikor reggel a két csendőr sem tért vissza, katonai mentőosztagot küldtek ki Poprádról a hóborította vidékre. Hatvan katona nagy nehézségek között nyomult előre a szél- és hóviharban. Az expedícióra szerencsére nem volt szükség, mert a poprádi tónál összeháldoztak a kő-

művesekkel, akiknek a megmentésére siettek. A tizenhét ember a két csendőr vezetésével már utban volt Óláfűred felé. A turistaház, melynek fölépítésén dolgoztak, még nem kész, ezért a hirtelen viharban mely minden átmenet nélkül jött, a munkások az egyik félre kész fal mellé voltak kénytelenek hirtelen búvóhelyet építeni. Egyedül petróleumfűzőjüknek köszönhetik, hogy nem fogtak meg. Összebujva várakoztak két napig a tűz körül a vihar elmúltáig. Időnként járőrök küldtek ki utkeresés végett a Csorba-tó felé. Azonban ezek a járőrök néhol négy méter magas hórétegekre bukkantak s kénytelenek voltak visszafordulni. Két napi borzalmas várakozás után gyengült a vihar ereje s a csendőrök megérkezéssel és azok vezetése mellett kimenekültek veszedelmes helyzetükből.

Óláfűredre tegnap Prágából különvonattal egy 450 személyes kiránduló-társaság érkezett. A kirándulók utiterve azonban teljesen felborult, mert Óláfűred környékén másfél méteres hó van, a Nagyvívösvölgyben három és fél méteres a hóréteg. A kirándulótársaság Óláfűredre rekedt.

A hó eltakarítása nagy nehézségekbe ütközik. A katonaság is részt vesz a munkában. Az utakat teljesen befújta a hó s a közlekedés lehetetlenné vált. Csak tegnap este sikerült a hóeltakarító géppel megtisztítani a Csorba-tó felé vezető villamosvasuti pályát s a forgalom újból helyreállt.

Breslauból jelentik: Az Odera áradása Felsősziléziában veszedelmes arányokat öltött. Elsősorban Ratibor környékén és a csehszlovák-felsősziléziai határvidéket fenyegeti az árvíz, amely Ratibor vidékén egy telepes-kolónia házait és földjeit elöntötte. Az egyre növekvő áradás a Ratibor környékén fekvő falvak egész sorát elvágtatta a külvilágtól. Az Odera kiöntött vize rengeteg kárt okozott már eddig is a gazdaságokban.

Leobschütz mellett az áradat elsodorta a hidat és egy ideiglenes hid építéséhez utászatonaságot vezényeltek ki. Jägerndorf vidékén az árvíz még nagyobb arányokban pusztul. Az Odera hajóforgalmát még a mai nap folyamán teljesen beszüntetik.

Varsóból jelentik: A fagyos esőzések és havazás a lengyel Kárpátokban és Beszkidekben erősen megduzzasztotta a hegyi patakok vizét, amelyek több helyütt kiléptek medrükéből. Az áradás Nyugatgaliciában és a bieltzi kerületben veszedelmes formát vett föl. Nyolcvan községet elöntött az ár, ugyanígy, hogy a falvakat evakuálni kellett. Számos hid, vasuti pályatest és állami ut áldozatul esett a katasztrófának. Zakopane tátrai fürdőhely vasuti és autóforgalma átmenetileg teljesen megállt.

Az angol munkáspárt tiltakozik az aranystandardra való visszatérés ellen

Revidálni kell a jóvátételi terheket — A munkanélküliség leküzdésére az ipari üzemeket akarják kisajátítani — Az alsóház elfogadta a takarékosági törvényjavaslatot

Londonból jelentik: A munkáspárt ma tette közzé új programját. A program szerint a munkáspárt az aranystandardra való visszatérés ellen foglal állást, tiltakozik bármilyen inflációs vagy deflációs pénzügyi politika ellen, kötelezettséget vállal a program olyan irányban, hogy a munkáspárt nem támogatja a nemzeti kormány munkanélküliség politikáját és követeli a jóvátételi terhek revízióját. A gazdasági válságot a jelentősebb ipari üzemek nacionalizálásával akarja megszüntetni. A munkáspárt egyszersmind ezzel a programmal indul a választási küzdelemben, amennyiben azt az október hetedikén összeülő rendes évi pártkonferencia jóváhagyja.

Az alsóház harmadszori olvasásában 279 szavazattal 24 ellenében elfogadta a takarékosági törvényjavaslatot. A törvény azonnal a felsőház elé került és szerdán a király is szankcionálja.

Londonból jelentik: Henderson a munkáspárt mai értekezletén a legerélyesebben megcáfolta a sajtó azon híreszteléseit, amelyek szerint tárgyalásokat folytatott volna a munkáspártnak a kabinettbe való belépéséről. Ilyen tárgyalásokról soha sem volt szó és a párt megkérdése nélkül nem is lenne ebben az irányban lépéseket. A munkanélküliség száma szeptember 21-én 2.814.605 volt, vagyis 22.533-tal több, mint egy héttel és 701.957-tel több, mint egy évvel ezelőtt.

Fontos dátum október 5.

Mindenki jól jegyezze meg ezt a napot, mert sorsdöntő lehet életében. Ezen a napon kezdődik a Zsidó Kórház sorsjegyek huzása. — Kis szerencsével

MILLIOMOS LEHET.

Az 1.000.000 Lejes főnyereményen kívül 200.000, 100.000, 50.000, 25.000, 10.000 Lejes és kisebb nyeremények kerülnek kisorsolásra.

VEGYEN

Zsidó Kórház Sorsjegyeket!

Kapható: KOCH DÁNIELNÉL, Strada Eminescu 2. és mindenütt.

Letartóztattak egy volt nagyváradit detektívet, aki Napoleonnak képzelte magát

Utlevél nélkül segített át egyeseket a határon. Nem kémkedett, de azért a kolozsvári hadbíróshoz szállították.

A nagyváradit államrendőrség politikai osztálya huszonnégy órán keresztül tartó vizsgálat után kémkedés gyanúja s egyéb sorozatos bűncselekmények elkövetése miatt letartóztatta és a kolozsvári hadbíróshoz börtönébe szállította Popa Ioan volt államrendőrségi detektívet.

Popa több mint egy esztendővel ezelőtt vált meg a rendőrség szolgálatából, ahol hosszú időn keresztül a katonai ügyosztályhoz volt beosztva. Popa továbbra is ittmaradt és a szigorú értesülései szerint nagyon sűrűn lépte át olyan pontokon a román-magyar határt, ahol szabályszerűen nem lehet átkelni.

Szombaton aztán, amikor már kellő bizonyítékok állottak az állambiztonsági hivatal rendelkezésére, Popa Ioan a határmentén a grancsárok elfogták.

Popa Ioan a kihallgatás során tagadta, mintha idegen ország javára kémkedett volna, annyit azonban beismer, hogy többször ment át a határon minden igazoló írás nélkül és azt is elismerte, hogy nagyon sok embert segített át a határon magyar területre, szintén igazoló iratok nélkül.

Az állambiztonsági hivatal hivatalos kommunikációja szerint nincs kizárva, hogy Popa Ioan tényleg nem folytatott kémkedést, mert hiszen ehhez a munkához nem is volt megfelelő képzettsége és nem volt a szükséges intelligenciája sem.

A rendőrségen mindenki beszámíthatatlan embernek tartotta a kis kövér detektívet, aki hol Napoleonnak, hol pedig Metternich hercegnek képzelte magát. Sokat mulattak annak idején a jelentéktelen Popa Ioan kijelentéseiben, aki több ízben elmondotta, hogy agyrendszere és fejeikata pont olyan, mint a waterlói hősé, vagy Metternich kancelláré, de sajnos, a mai idők nem kedveznek neki, hogy hadvezéri és diplomáciai tehetségét érvényesíthesse.

Akkor hátamögött „Napoleon”-nak nevezték, de azért sem sértődött meg, ha a szemébe mondták ezt.

A mostani kihallgatások során „Napoleon—Metternich herceg” nagyon megtört és úgy sirt, mint egy gyerek, amikor megtudta, hogy a hadbíróshoz viszik.

Fehér fogak

minden „arcor” tisztaság és szépség tesznek. A csodálatos újdíj író Chlorodont-fogpépnek néha már egyszerű használatával folytatott fogápolás után fényt nyernek. Próbálja meg először egy tubussal. Kis tubus 600.000 L. és nagy tubus 32 L. Mindenütt kapható!

A Vadászkürt-kabaré október 1-én szenzációs műsorral lép a közönség elé. Családi jelleg. Szolid árak.

Az aradi Missziós-nővéreknek már nincs miből adniok az Élet elesettjeinek...

A közeigő tél rémei — Nincs cipő, amiben iskolába lehetne menni — A társadalom érző szívének kell megmozdulni és segíteni azokon, akikre már csak a Missziós-nővérek gondolnak

Csendes eső szítál az emberek arcába, akik fázósan sietnek az uccán dolgaik után. Sokan már télikabátba, bundákba bujtak, ezek a közeledő tél előhírnökei... De ezek még egész könnyen fogják elviselni a korán beköszöntött telet. Van télikabátjuk s talán munkájuk is van... De azok, akik minden nap pontosan megjelennek délután négy órakor a Perényi-uccában komoran magasló Misszió épülete előtt, sokkal kevesebb reménnyel és egyre több aggodalommal szemlélik az ólmos felhőktől eltakart eget s egyre szürkébbnek, vigasztalanabbnak látják a világot.

Felvonul a Nyomor...

Nagyon érdekes típusok fordulnak meg a Missziós-nővérek hajlékában. Öreg, töpörödött asszonyok, fiatal munkabíró nők, szomoruszemű meztelbas gyermekek jönnek: kérnek... Kenyeret, segélyt, de a legtöbben — munkát akarnak. És ezek a lelkes, élettapasztalatokban megerősödött, széles látókörű asszonyok felkeresik a legelrejtettebb nyomorú meglátják a kérés mögött a kiáltó szükségletet és ahol tudnak, segítenek, kenyeret adnak, munkát szereznek, vagy legalább vigasztaló, bátorító szóval törölik le a könnyeket...

Legalább harmincan álldogálnak a sívár teremben, ahol íróasztala mellett Hendrey Ilonka fogad. Jegyzetek, lajstromok fekszenek előtte az íróasztalon. Ezekben a szürke kis könyvekben egyszerű számok alatt bujnak meg a nevek. Családok, magános öregasszonyok, gyermekek, akik kenyeret kapnak, — sőt pénzbeli segélyt is és a katolikus plébánia jóvoltából a Minorita-atyák Szent Antal kenyerét eszik már évek óta. De minden nap jönnek újak, újabbak, több százra emelkedett a segélyt kérők száma, akiknek — nincs miből adniok... Hendrey Ilonka egyszerű szavakkal, komolyan tárja fel a Misszió küzdelmeit, melyet az egyre növekvő nyomor árnyával folytat.

— Soha nem volt ennyi embernek szükség...

Elfogtak Temesváron egy aradi leányt,

mert meglopott egy állami tisztviselőt. — A leányt Aradra szállították.

A temesvári rendőrség tegnap elfogta és ma Aradra szállította Lantos Irma temesvári illetőségű leányt, aki ellen most az a vád merült fel, hogy péntekről-szombatra virradó éjjel egy állami tisztviselőtől, mulatozás közben, tizenegyezer lej lopott el. Lantos Irmát ma a rendőrségen Margescu komisár hallgatta ki, akinek csakhamar sikerült megállapítani, hogy mire költötte a leány a pénzt. Még szombaton délelőtt vett Aradon négyezer lejért egy bundát, ezeröttszáz lejért egy gyűrűt és egy karikót, ezenkívül pedig egy bőrtáskát és egy pár cipőt. Vasárnap Temesvárra utazott, ahol hétfőn 1800 lejért egy ruhát vett, míg a fennmaradt összeget elmulattatta. Amikor elfogták, mindössze háromszáz lej volt nála.

Érdekes megemlíteni, hogy a lopás utáni napon, tehát szombaton, megjelent a rendőrségen, ahol különböző lopásokból kifolyólag már jól ismerték. Elegánsan volt felöltözve, bunda volt rájta, megmutatta a kezén a gyűrűt és boldogan újságolta, hogy hétfőn lesz az esküvője. Tásca és Sava detektíveket még meg is hívta tanuknak az esküvőjére. A bejelentésre Mihailovici Milos tréfásan megjegyezte, hogy nem hiszi, hogy erre az esküvőre sor kerülhesen, mert még előbb le fogják fogni újabb lopásért. És hétfőn délelőtt tényleg befutott elhíre lopás címén az újabb feljelentés.

sége a segítségre — mondja és csendesen körüljáratja szemeit a mindennapos vendégeken. — A Misszió ruhatára teljesen kifogyott. Nincsen semmink, amit adhatnánk s közeledik a tél, a Karácsony. Eddig még minden évben össze tudtunk valamit szedni Karácsonyra. Mindig küldtek önkéntes adományokat. Hiszen akinek akármilyen elhasznált holmija van, elküldheti nekünk, mi hasznát tudjuk venni. Minden héten összegyűlnek hölgyeink a Misszió épületében és elhasznált holmijukból tudunk összetoldozni gyermekruhákat, kabátokat... Tehát aki teheti, nézzen körül a padláson, szedjen össze egy kis szeretet-csomagot és ha talán szegyei rongyos, elviselt holmiját elküldeni, dobja be a kapun, az ablakon, láthatatlan jótévedőnek fogjuk tekinteni...

Egy szomorú szemű, okos arcú, hét-nyolc évesnek látszó fiúcska furakodik eközben előre a szobában csendesen álldogáló öregasszonyok, állást kereső fiatal leányok között. Halak, de illedelmesen megszólal:

— Nekem öt testvérem van még otthon! Egyikünknek sincs cipőnk... Talán akadna kinőtt cipő, amit nagyobb gyerekek nem viselnek. A testvéreim nem járnak iskolába, mert nincs cipőjük, de én már a második osztályba járok és nagyon szeretek tanulni, hát nem maradok otthon, amíg nem esik a hó. Addig talán hoz a Jézuska cipőt... Bizakodva csillan fel a szeme és tekintetét Hendrey Ilonkára függeszti, aki főságos mosollyal bólint feléje, majd megkérdezi:

— Az apád nem ment fel a városházára? Kaphatnál volna talán munkát valahol.

— Nem vették be, már nem volt munka... — Aztán hogy mindent gyorsan elmondjon, hozzáteszi: — Két testvérem süketnéma, heten voltunk, de egy meghalt, van már három hété. Nekem volt egy pár cipőm, de már két éves volt és szétment...

Csendesen nyílik az ajtó, egy jól öltözött, sápadt arcú fiatal asszony lép be. Munkát keres. Látszik, hogy jobb napokat látott s most elmenne házvezetőnőnek... Hendrey Ilonka részvételt tudatja vele, hogy csak egy mindennest keresnek valahol falun. Oda nem mehet el...

— Elmennék én, de itt van a kislányom, akit iskoláztatni kell. A férjem elmebajos, a kórházban ápolják. A napokban ismét benéztek, hátha lesz valami... Szomorúan megy el, az ajtó csendesen csukódik be utána.

A nedves pinceoduk lakói

Most már bátrabbak lesznek a többiek is. Sorban lépnek a kis íróasztalhoz és elmondják szerény életük csendes tragédiáit. Az egyiknek három gyermeke van, a férje cipőtisztító a Deák Ferenc-ucca torkolatánál. Van valami fásultság abban, valami önguny, ahogyan mondja:

— Hetek óta esik az eső, ugyan ki áll meg, hogy kitisztítsa a cipőjét! Olyan mostoha még az idő is hozzánk!

Hendrey Ilonka elmeséli, hogy járt ennek a családnak a lakásán:

— Az a kis pinceodu igazán nem nevezhető lakásnak. Egész nap ég benne a petróleumlámpa és a falakon csurog a nedvesség...

Egy másik, szintén háromgyermekes családanya. Özvegy asszony. Vigasztalón lép a másik mellé és mondja:

— Az én lakásom is éppen olyan, mint az övé! Semmi holmink nincsen, sem ruhájuk, sem cipőjük a gyermekeknek. A legnagyobb baj a cipő. Rongyos kis ruhájukban még elmehetnének az iskolába, de meztelb nem lehet, mert állandóan esik az eső... És a törvény szerint

megbüntetnek, mert a gyerekeknek nincs cipőjük...

Csodálkozva nézek rá, a másik asszony bólint hozzá, majd befejezi a mondatot:

— ... és nem mehetnek iskolába...

Ismét nyílik az ajtó, a csinos, fiatal szobalány kesergését, hogy: „nem vettek fel, mert nincsen fekete selyem ruhám, meg csipkekötöm” — megszakítja egy rekedt férfihang: minden szem a belépő felé tekint. Férfiak ritkán tévednek be ide, hiszen a nővédek hivatalnál nincs mit keresniük. Intelligens arc, bocsánatkérő tekintet. Sápadt, lezuлт, deresedő hajú ember, látszik rajta, hogy betegágyból kelt fel. Akadozva meséli el kálváriáját:

Még az idő sem kedvez a szerencsétleneknek

— Bucurestiből jöttem gyalog... Craiován fertőző betegséget szedtem fel... Három hét előtt jöttem Aradra betegem... Beutaltak a kórházba, most elbocsátottak onnan... Egészséges vagyok!... Aika körül sírós mosoly vibrál, majd folytatja: Elmondja, hogy pincér volt, jobb napokat látott... Most Temesvárra szeretne menni, ahol rokonai vannak s talán azok szereznének valami munkát számára.

— Elmennék én gyalog, kérem szépen, de nagyon gyenge vagyok még és legalább ne volna ilyen idő! A temesvári országot a legrosszabb...

Sajnálkozva utasítják el. Hiszen az asszonyok számára sincsen segély, kimerült az egyet, nem adhatnak. De azért nem csüggednek. Még soha sem volt úgy, hogy teljesen kimerüljenek, az a nagy bizakodás, ami a missziós nővérek szeméből árad, az a nagy segíteni akarás, ambíció, megküzd minden nehézséggel. Ők rendületlenül hiszik, hogy nem fog már mindig esni az eső, lesz még derűs ég is, amelyen felragyog az emberszeretet meleg sugaraiból szőtt szivárvány. (—nyi.)

A Népszövetség az általános bizalmi válság légkörében fejezte be ülészeit

A népszövetségi palota építési költségei már túlépték az előirányzott összeget. — Titulescu záróbeszéde.

Genf-ből jelentik: A Népszövetség közgyűlésének 12-ik ülését ma befejezték. A záróülésen, amelyen Titulescu, a román delegátus elnökölt, a közgyűlés tudomásul vette a költségvetési bizottság jelentését, amely ezuttal jónak látta a takarékoskosságot elveit is hangoztatni. Így különösen a most épülő új népszövetségi palota költségvetésének összegét helyezte megvilágításba a takarékoskosság szempontjából és azt a megállapítást tette, hogy az eddigi tényleges költségek jóval túlépték az építkezés előirányzatát. Lord Robert Cecil a népszövetségi közgyűlés záróülésén ismételtén felhívta a figyelmét az egyes államok delegátusainak a leszerelési bizottság ismeretes javaslatára, amely az államok fegyverkezésének egyéves szüneteltetésére szólítja fel a tagállamokat. Cecil lord felkérte a távozó delegátusokat, hogy valamennyien hassanak oda országaikban, hogy a leszerelési bizottság javaslatát az egyes kormányok minél előbb parafálják. Ezután Titulescu, az ülés elnöke mondta el lendületteljes záróbeszédét:

— A Népszövetség 12-ik ülését az általános bizalmi válság légkörében tartotta meg. A bizalom és válságának hatása hátrányos volt a Népszövetség legutóbbi ülésének munkájára is. Azonban Európa e kevésbé kedvező légkörben is számos újabb tanujelét adta az élni akarásnak.

Titulescu elnök ezután a közgyűlés elmúlt ülésének tevékenységét méltató elismerő szavakkal, majd foglalkozott Laval francia miniszterelnök és Briand külügyminiszter berlini látogatásának jelentőségével:

— Örömmel vehettük észre — jelentette ki — hogy a megértés gondolata egyre előre halad.

Olcsó, jó és szép bundák

mérték után, a legújabb modellek szerint

NEULÄNDER E.

Szombaton csak este nyitva.

szücsnél, FISCHER ELIZ-palotá. — Szörmék legolcsóbb beszerzési forrása. — CONSUM R. T. tagja.

Dumitrescu vezérfelügyelő Aradmegye tanácsának feloszlását javasolja

A vezérfelügyelő befejezte a tanács elleni vizsgálatot — Ami mulasztás történt, azért a tanács felelős — Boneu Vazul volt prefektusnak semmiféle követelésre joga nincsen

Általános érdeklődés kíséri azt a vizsgálatot, amelyet a belügyminisztérium megbízásából Dumitrescu Constantin közigazgatási vezérfelügyelő vezet szombat óta az aradmegyei prefekturán. Az *Aradi Közlöny* beszámolóiban részletesen ismertette azt a hatalmas munkát, amelyet a bucaresti-i közigazgatási vezérfelügyelő három napon keresztül végzett és amelyet a mai napon érdemlegesen be is fejezett. Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalma volt ebben az ügyben nyilatkozatra bírni Dumitrescu vezérfelügyelőt, aki a lefolytatott vizsgálatról a következőket jelentette ki:

— Megbízatásom értelmében két évre vizsgamenően néztem át az aradmegyei prefektúra ügymenetét, amelyben találtam több olyan ügyet, amelyekben Aradmegye tanácsa nyilvánvaló módon megállapítható politikai érdekből túllépte a törvények által megállapított és szigorúan előírt kereteket.

— A megyei tanács működése — mondotta Dumitrescu közigazgatási vezérfelügyelő — több esetben az utépítésekkel járt el kedvezményező módon. Ezenfelül azonban találtam olyan aktákat is, amelyek a tisztviselők alkalmaztatását illető ügyekben nem felelnek meg a törvények vonatkozó rendelkezéseinek. Így megállapíthattam, hogy Aradmegyében négy megyei mérnök is működik, ami túlságosan nagy szám a szükségeshez képest: ezenfelül jóval több ideiglenes tisztviselői alkalmaztatás történt, mint amennyi megengedhető lett volna.

— A megyei költségvetésnek tizenhatszázaléka fordítható az ilyen tisztviselői alkalmaztatások fedezésére — mondotta a közigazgatási vezérfelügyelő. — *Aradmegyében ezt a percentet a megyei tanács túllépte.* Mindezek az okok és jelenségek indítanak arra engem, hogy *javaslatot tegyek a belügyminisztériumnak az aradmegyei tanács feloszlattására.*

Ezután a közigazgatási vezérfelügyelő az *Aradi Közlöny* legutóbbi cikkének adataira vonatkozólag a következőket jelentette ki:

— Az *Aradi Közlöny* legutóbbi számában ugyanabban a cikkben, amelyben az ankétról számolnak be, amint olvastam, megemlékeztek

Az aradi jegyzői vizsgák eredményei

Harminchárom jelölt szerezte meg a képesítést. Peter Iulian dr. az eredmények kihirdetésénél. Mindenféle szempontból kielégítőek az idei tanfolyam eredményei.

Az aradi jegyzőiskola vizsgálatainak eredményét dr. Peter Iulian kerületi miniszteri igazgató elnöksége alatt ma délelőtt hirdették ki a megyei prefektúra nagy tanácstermében. A vizsgálatok általában kielégítő eredménnyel jártak és értesülésünk szerint a részletes eredmények a következők:

Írásbeli vizsgára jelentkezett 45 jelölt, akik közül ötven bukta el az írásbeli vizsgálatokon. Szóbeli vizsgálatra 39 jelölt jelentkezett, akik közül 33 jelöltnek sikerült a vizsgája, három javítóvizsgálatra utasítottak, három pedig véglegesen visszatartottak.

Az aradi jegyzői tanfolyam fenti vizsgaeredménye a hivatalos megállapítás szerint általában kielégítőnek mondható. Az eredmények egyben azt is igazolják, hogy az aradi jegyzői tanfolyamnak ez évben is komoly eredményei voltak, amelyeket kár lett volna veszélyeztetni a tanfolyamnak Temesvárra való áthelyezésével.

arról is, hogy dr. Lazar Ágoston megyei közigazgatási igazgató betegesen fekszik a lakásán. A cikküknek ez a része bizonyos körökben azt az impressziót keltette, mintha Lazar dr. az ankétról kapcsolatosan jelentett volna beteget hivatalában. A félreértések elkerülése végett ezután is ki kell jelentenem, hogy a vizsgálat során tett impresszióim szerint Lazar Ágoston dr. hivatali tevékenysége minden elismerést megérdemel. Vannak esetek, amelyekben egyenesen dicséretreméltó módon járt el. Ilven például a megyei karnetek ügye, amelyeket 2.80

Pacha Ágoston és Fiedler István püspökök az erdélyi kongregáció aradi kongresszusán

Az október 8-án kezdődő háromnapos kongresszuson részt vesznek Erdély papi előkelőségei — Eddig több mint ötszázan jelentettek be részvételiüket — Előkészületek a kongresszusra

Erdély katolikus társadalmának érdeklődése Arad felé fordul október 9-én. Az erdélyi Kongregáció Aradon tartja három napos kongresszusát október 9-én, 10-én, 11-én. A kongresszusra eddig több mint ötszázan jelentettek be részvételiüket. Erdély minden részéből naponta érkeznek a levelek, táviratok az aradi Kongregáció vezetőségéhez, melyekben papi előkelőségek, Erdély katolikus társadalmának vezető egyéniségei jelentik be érkezésüket. Pacha Ágoston s Fiedler István püspökök mint elnökök vesznek részt a kongresszuson. A kongregáció nagygyűlésének programja egyébként a következő:

A kongresszus 9-én, pénteken délután 4 órakor Prézesi értekezlettel nyílik meg, melyen csupán papok vesznek részt. Az értekezleten dr. Lakatos Ottó plébános elnököl. Az értekezlet programjának keretében Jakubek István (Brassó), Csörgő Benedek (Kolozsvár), Plesz József (Temesvár) és dr. Korner József (Temesvár) mondanak értékes beszédeket. Délután hat órától gyónatás a Minorita-templomban, melyet este 7 órakor litánia követ. Szombaton reggel 7 órakor ünnepi misét celebrál Fiedler István püspök, melynek keretében a kongregánisták áldozása folyik le. A szentbeszédet ugyancsak Fiedler István püspök mondja.

Az első nyilvános diszgyűlés szombaton délelőtt 11 órakor lesz a Minorita-Kulturházban, melyen dr. Pacha Ágoston püspök elnököl. A diszgyűlés szónokai Horváth Árpád (Nagyvárad), Pakots Károly (Szatmár), Gámeny István (Temesvár), Kövér Erzsébet (Arad), Veress Ernő (Kolozsvár) lesznek. Délután 3 órakor magisztrátusi gyűlés lesz, melynek elnöke: Magyar Pál püspöki helyettes (Temesvár), Gálffy Sándor (Nagyvárad), dr. Lestván Endre (Nagyvárad) mondanak beszédeket. Délután 5 órakor a női kongregáció szakgyűlése folyik le, melyen elnököl: Fiedler István püspök. A szakgyűlés előadói: Kiss Margit (Nagyvárad), dr. Péter Antal (Brassó), Bacsoni Magda (Kolozsvár) lesznek. Este 7 órakor az új magisztrátus beiktatásának ünnepsége lesz a lourdesi szent Szűz oltáránál, melynek keretében dr. Wild Endre mond mély gondolatokban, gazdag beszédet. A szombati

lejes egységárban szerzett meg, míg más megyékben nem tudták 6 lejnél alacsonyabb áron előállíttatni. Ami mulasztás történt Aradmegye közigazgatásában, azért a megyei tanács felelős.

Ezután Dumitrescu közigazgatási vezérfelügyelő a küldetésének másik céljáról nyilatkozott az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt:

— Megbízatásom másik része annak a keresetnek átvizsgálása volt, amelyet Boneu Vazul volt megyei prefektus szorgalmazott Aradmegye tanácsánál. Ez a kereset állítólagos járandóságainak kifizetését sürgette. Megállapítottam az ügy részletes átvizsgálása során, hogy Boneunak semmiféle követelésre joga nincsen, mivel Aradmegyének egymillió 850.284 lejes összeg elszámolásával maradt adósa. Mindaddig, amíg ennek az összegnek sorsáról számot nem ad, semmiféle igénnyel nem fordulhat Aradmegye vezetőségéhez.

A közigazgatási vezérfelügyelőnek érdekes nyilatkozata szerint tehát Aradmegye tanácsa sem kerülheti el sorsát, a feloszlattatást.

ünnepségeket este 9 órakor nagy Mária-koncert fejezi be, melyet a Minorita-Kulturház nagytermében rendeznek.

Vasárnap, október 11-én délelőtt 9 órakor főpapi misét celebrál dr. Pacha Ágoston püspök. A szentbeszédet dr. Baráth Gyula (Gyulafehérvár) mondja. A második nyilvános diszgyűlés vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődik a Kulturpalotában. A diszgyűlésen Pacha Ágoston dr. püspök elnököl. A diszgyűlésen a következők szónokok vannak programmba véve: dr. Bitay Árpád (Gyulafehérvár), dr. Szalay Pál (Sepsiszentgyörgy), Horváth Árpádné (Nagyvárad), Balázs Ferenc (Gyulafehérvár) és dr. Monay Ferenc (Róma). Délután 4 órakor a férfikongregációk szakgyűlése lesz, melyen Fiedler István püspök elnököl, Belányi Imre (Nagyvárad), P. Irzik Lajos S. J. (Szatmár), Mertz Károly (Temesvár) és dr. Jénáky Ferenc (Gyulafehérvár) mondanak beszédet. Vasárnap este a háromnapos kongresszus impozáns eucharisztikus körmenettel nyer befejezést, mely hat órakor kezdődik. A kongresszus epilógusaként hétfőn, 12-én népes zarándoklat indul Aradról Mária-Radnára.

A Minoriták szeretettel felkérlik Arad katolikus társadalmát, hogy legyenek segítségükre a kongresszusra érkező vendégek elhelyezésében. Különösen a Csikgyergyóból érkező több mint száz diák elhelyezése okoz gondot a Kongregációs kongresszus rendezőségének, így felkérlik mindazokat, akik szobával tudnak szolgálni az érkező vendégek részére, hogy jelentsek azt be a „Vasárnap” kiadói hivatalában.

Az aradi mozíkok mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: ASSZONY. AKI NEM FELEJT. Dráma. Főszereplők: LM Dagover és Petrovich Svetislav.

SELECT MOZGÓ: Utoljára. MADAM SATAN Főszereplők: Kay Johnson, Reginald Denny, Lilian Roth és Roland Young.

ELITE MOZGÓ: SAN LOUIS REY HIDJA. Erkölcsháza. Főszereplők: Lily Damita, Raquel Torres és Don Alvarado.

GRADISTE MOZGÓ: ANGYALKÁ Főszereplők: Norma Shearer.

H I R E K

Hogyan élnek Rockefellerék?

Milliárdosok életmódja még talán jobban érdekli manapság az embereket, mint uralkodóké. Tudvalevően Amerikának egyik leggazdagabb embere Rockefeller. A ház, melyben lakik — palotát kellett volna mondani — 75 helyiségből áll, ezenfelül 24 fürdőszobából. Ezekhez sorakoznak még a különböző mellék-helyiségek. Rockefeller házfőnökének, aki német származású, naponta végig kell vizsgálni a palota minden zegét-zugát. 35 háztartási alkalmazott foglalkozik a palotában, köztük nemcsak szakácsnők és szakácsok, magasabb- és alsóbbrendű szolgálatteljesztők, ezüst- és fémnemesítő, hanem két könyvtáros is, valamint egy férfialkalmazott, akinek az a feladata, hogy a palotában levő műtárgyakat gondozza és azokra vigyázzon.

A német házfőnöknek kötelessége minden reggel jelentést tenni Rockefellernek, aki azután néhány szóval közli vele az aznapi programot. A program kidolgozása és végrehajtása már a házfőnök feladata. A házfőnök egyenlítő minden számlát, meglehetősen nagy összegekkel rendelkezik tehát, mert hiszen nemcsak az alkalmazottak fizetését folyósítja. Minden másodnap a Rockefeller-családnak Newyorkból mintegy háromnegyed órára levő birtokáról hatalmas teherautó gördül a ház elé, amely színültig meg van rakva virággal. Ezekkel a virágokkal díszítik az asztalokat és szobákat. Húst, vadat, baromfit, halat, tojást, főzeléket és gyümölcsöt hetenként két ízben külön élelmiszer-vonatokat szállítanak a Rockefeller-palotába.

A nyarat a család évről-évre hegyi kastélyban tölti. Ebben a kastélyban 85 szoba van és mert tiszti nyaralásuk során évről-évre harminc vendég van meghívva, a személyzetnek a nyári vakáció idején is elég sok dolga van. Ezt a harminc válogatott vendéget, akiknek az a szerencséje jut osztályrészül, hogy Rockefellerrel lehetnek együtt, különvonat hozza a hegyi kastélyba.

Érdekes, hogy ezeknek a jóbarátoknak a newyorki Rockefeller-palota akkor is rendelkezésre áll, ha a család egyetlen tagja sincs Newyorkban. Rockefellernek minden egyes esti mealejtét csak egyszer veszi fel és elképzelve, hogy ugyanazt a ruhát még egyszer magára öltse. Így tehát érthető, ha egy évben százánál több ruhát használ el. A már egyszer használt ruhát azután elajándékozza.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Egyelőre borult, változékony idő várható.

— **A betiltott Déli Hírlap új névvel akar megjelenni.** Temesvárról jelentik: Legutóbbi számunkban adtuk hírt, hogy a temesvári rendőri hatóságok felsőbb intézkedésre elkövetkezett a Déli Hírlapot és felfüggesztették a lap megjelenését. A lap Bánsági Hírlap címen kíván megjelenni és ezt a szándékát a vállalat hivatalos úton is a hatóságok tudomására hozta.

FIGYELJÉ

Lévai és Szigeti

eljárásának feltűnő
olcsó árait!

Színház főbejáratával szemben.

— Gandhi előadó körutra indul. Londonból jelentik: Gandhi elhatározta, hogy meglátogatja Kopenhágot, Stockholmot és Berlint abból a célból, hogy elveiről és céljairól nyilvános előadásokat tartson. Gandhi titkárja már meg is kezdte a tárgyalásokat.

— **Kommunista szervezkedést leplezték le Besszarabiában.** Tighnaban tegnap egy kommunista sejtet leplezték le, amelynek szövevényes szálai egész Besszarabiára kiterjednek és amely az ország összes kommunista szervezetével szoros kapcsolatban állott. A hatóságok több letartóztatást eszközöltek és a napokban még számos újabb letartóztatás várható. A nyomozás a legnagyobb erővel folyik.

Románia nem szakít az aranyfedezettel

Erélyesen cáfolják a híreket, melyek a szakításról számolnak be — A fontot ma sem jegyezték a bucuresti-i tőzsdén

Bucurestiből jelentik: A devizapiaccon ma nagy élénkség uralkodott. A fővárosi bankok feltűnően sok tranzakciót kötöttek és különösen fontügyleteket bonyolítottak le. A reggel még 690—680-as nivón mozgó angol valuta délután már 645-re zuhant, délután pedig 627-en jegyezték és csak estére sikerült föltornászni magát a 640-es színvonalra. A Banca Nationala azt kívánta, hogy a tőzsdén is jegyezzék a fontot, a bankok ezzel szemben azzal érveltek, hogy a váltakozó árfolyama csak zavart okozna. Az értékpapírok nem volt forgalom. Érdekes, hogy a Napoleon-arany ára emelkedett. Azzal magyarázzák ezt a körülményt, hogy a külföldi értékek lassan hazavándoroltak és aranyban keresnek elhelyezkedést, erre pedig igen alkalmasnak mutatkozik a Napoleon. A belföldi piacra egyébként a kül-

földnek és főleg Svédországnak meg Norvégiának nem volt egyáltalában hatása.

Az egyes államok arany standard felfüggesztési szándékával kapcsolatban az a hír is elterjedt, hogy Románia is szakítani akar az aranyfedezettel. Ezt a hírt illetékes helyen energikusan megcáfolják. A hír, illetőleg az aranystandard felfüggesztése logikájának ellene szól az a körülmény, hogy az államnak a külföldi kölcsön szelvényeit mind erős valutában kell hogy fizesse, másrészt pedig az export is intenzív és az aranylej árfolyama ezt csak javítja, tehát semmi ok sem mutatkozik arra, hogy a szilárd bázisról a labilis utakra térjen át az ország. Pénzügyi körökben az a vélemény, hogy pénzügyi teendőit illetőleg megvárják a nagy nyugati államok intézkedéseit s ehhez mérten eszközlik a hazai utasításokat.

Egy örökre elveszett óra...

Holnap, szeptember 30-án éjjel 12 órakor sokan talán észre sem fogják venni, hogy milyen nagy zökkenőn esik újra keresztül az egész ország közléte. Nem fogják észrevenni abban a pillanatban, amidőn az ország valamennyi órájának mutatóját egy teljes órával viszi hirtelen előre egy láthatatlan akarat: de észre fogják venni október hó 1-ére virradó reggel, amidőn mindenkinek a programjából hiányozni fog az éjféli pillanatban ellopott egy óra. Románia azért újra csak visszatér a jól bevált közép-európai időszámítástól a kelet-európai időszámításhoz, mert sokkal nehezebb a régi rosszat leszokni, mint észszerűleg betartani az újat, amelynek nagy bűne az, hogy Nyugat-, meg Közép-európáé. — De nem a miénk...

— **A lengyel földös titka.** Bécsből jelentik: Még a múlt év végén a bécsi New-York szállodában holtan találtak egy szegényes külsejű embert, aki Noah Goldberg néven volt bejelentve és Amerikából Lengyelországba akart hazatérni. Megállapították, hogy az idegen hamis utlevéllel jött az Egyesült Államokból és az igazi neve Froim Laikin. Szegényes batyuját és máláját átadták a bécsi lengyel követség megbízottjának, aki legnagyobb csodálkozására a málát térdhajlásában 88 ezer dollárt talált. A pénzt a követség eljuttatta az elhunyt hozzátartozóinak, akik 44.000 dollár jutalmat adtak a követségi tisztviselőnek. Most a szálloda tulajdonosa pert indított 8800 dollár megtalálói jutalomért az örökösök ellen, mert azt állítja, hogy a pénzre ő akadt rá és az ő érdeme annak előkerülése, mivel a rendőrség a málát azzal az utasítással adta át neki, hogy égesse el. Ő azonban azt mégis megőrizte.

— **Halálozás.** Ahmseni báró Exter de Kálmánné született Francz Margit rövid szenvedés után, életének 49. születésnapján, folyó hó 29-én délelőtt fél 11 órakor meghalt. Temetése október hó elsején délután 3 órakor a Kossuth-uccai gyászházban fog végbemenni. Az elhunyt aradi uriaszszonyt férjén és gyermekein kívül kiterjedt, előkelő rokonság és nagyszámú tisztelői gyászolják.

THÉMES

tánokolont kezd október
2-án a Városligetben.

— **Visszavont feljelentés.** Mai számunkban megemlékeztünk arról, hogy Grosz Sándorné feljelentést tett az aradi rendőrségen Törökfalvi Béla ellen, azon a címen, hogy az általa Törökfalvi-nak kölcsön adott gramofont Törökfalvi nem hajlandó visszaadni. Ma megjelent a rendőrségen Grosz Sándorné, aki előadta, hogy a feljelentés tévedésen alapult és a gramofont már vissza is kapta.

— **Újra működésben van a Krakatoa tűzhányó.** A jávai Bataviából érkezett jelentés szerint a Krakatoa teljes aktivitásban van. A tűzhányó eruptív tevékenysége során ritka esetben fordult elő, hogy aránylag rövid idő alatt oly nagymennyiségű lávát és hamut vessen ki a kráterből, mint a mostani kitörésnél. A lakosság a vulkán közeléből elmenekült.

Halálra verte feleségét egy gazdálkodó

Mikor a halálhírről értesült, föbelötte magát.

Focsaniból jelentik: Megrendítő családi dráma történt ma Vulturul községben. Mazilu Demeter gazdálkodó már huzamosabb ideje, hogy állandó háboruságban élt feleségével, mert mindig azt hitte, hogy az megcsalja őt. Emiatt a veszekedések napirenden voltak és a gazdálkodó minden egyes ilyen alkalommal bántalmazta feleségét. Tegnap újra veszekedés támadt közöttük és ennek során Mazilu Demeter úgy elverte feleségét, hogy az eszméletlenül maradt a helyszínen. Az asszony, miután magához tért, erős belső fájdalmakról panaszkodott és a tegnap esti órákban oly rosszul volt, hogy a megyei kórházba kellett beszállítani ahol ma délelőtt borzalmas kínok között kiszenvedett. Amikor a gazdálkodó értesült felesége haláláról, bezárkózott lakásába és revolverrel agyonlőtte magát. A családi dráma a községben és a környéken nagy megdöbbenést keltett.

— **Felrobbant egy katonai vonat Oroszországban.** Helsinkiből jelentik: Az egyik lap Moszkvából érkezett jelentése szerint a vörös hadseregnek egy katonákat szállító vonata Leninigradtól délnyugatra a levegőbe repült. Ellenőrizhetetlen hírek szerint a vonat mozdonya és 12 vagonja teljesen elpusztult. A katasztrófa okát mindeddig nem ismerik, amint hogy a halottakról sincs semmi jelentés. Minden valószínűség szerint merénylet történt, amely több száz áldozatot követelt.

— **Budapesten csak iskolaigazgatói engedéllyel kaphatnak fel ezentúl gyermekszíniestek.** Budapestről jelentik: A Magyar Gyermektanulmányi Társaság, a Szülők Szövetsége és az Országos Közegészségügyi Tanács már esztendőnk óta sürgeti, hogy rendeletileg szüntessék meg a gyermekeknek hivatásszerű színpadi szereplését. A magyar közoktatásügyi minisztériumban most készül az erre vonatkozó szabályrendelet, amelyet előzetesen a belügyminisztérium illetékes ügyosztályával is megvitatnak. Budapest főváros azonban ezentúl tanköteles gyermekeknek csak abban az esetben engedi meg az iskolán kívüli szereplést, ha a gyermek az iskola igazgatójától erre engedelmet nyer. Az iskolák igazgatói pedig csakis jómagaviseletű és jól tanuló gyermekeknek adják meg az engedélyt.

— **Táncestéllyel egybekötött szűreti mulatságot rendeznek az aradi nyomdászok vasárnap, október 4-én délután 4 órai kezdettel a Gutenberg-Otthonban (Akác-ucca.)** A rendezőség mindent elkövet, hogy a közönség jól érezze magát. A zenét elsőrendű cigányzenekar szolgáltatja. A jövedelmet a munkanélküli nyomdászok javára fordítják.

— **Kis tornászok tanfolyama október 1-én csütörtök délután 5 órakor a tornateremben Striker bácsinál.**

Uj hivatalos órák az aradi városházán

Megkezdik a kövezési munkákat. — Kikövezik az Obor környékét is

Kisebbségi jelentőségű adminisztrációs ügyeket tárgyalta ma délután Aradváros interimár-bizottsága, amely a városi hivatalok új hivatalos óráit állapította meg. Tekintettel az október elseji időváltozásra, a városi hivatalokban október elsejétől kezdve, reggel 8 órától délután 2 óráig lesz a hivatalos munkaidő. Ez az intézkedés mindaddig marad érvényben, amíg a belügyminiszteriumnak újabb rendelete meg nem érkezik.

Elhatározta a bizottság, hogy a városi iskolák számára sürgősen 13 darab kályhát szerez be, öt kályhát pedig a városi hivatalok számára. Interveniálni fognak ezenkívül a CFR. helyi vezetőségénél hogy a Str. Flaminin és a Str. Vanatorului kereszteződésénél lévő életveszélyes átjárót hozzák rendbe, mivel a jelenlegi helyzet az életbiztonság szempontjából tarthatatlan.

A közelmúltban — amint az Aradi Közlöny megírta — a város vezetősége árajánlatot kért uccakövezésre alkalmas kövek szállítására. Az aradi SIAB, az Intreprinderile de Constructiuni és a megye tettek ajánlatot, amelyekre nézve a bizottság úgy határozott, hogy 60 vaggon II. osztályú követ a SIAB-tól, 45 vaggon I. osztályú követ az Intreprinderile de Constructiunilor és 40 vaggon kavicsot a megyétől fognak megrendelni. Párestti tanács tag felszólalásával kapcsolatban a város vezetősége a sürgősséget mondotta ki ez ügyben és elrendelte a kömennyiségek mielőbbi megrendelését. Ezután Muresan városi főmérnök előterjesztésére a bizottság kimondotta, hogy ezután évente Aradon csak 4000 négyzetméternyi területet fognak aszfalttal burkolni, vagy újra átjavítani.

Amint az Aradi Közlöny legutóbb is szóvá tette, a Mossóczy-telepen a lakosság már szinte napról-napra sürgeti az utjavító munkák megindítását. Ez a város érdeke is, mert így keresethez juttathatja a munkanélkülieket. A főmérnök előterjesztése szerint a munkálatokhoz nyersanyagra legalább 520.000 lej értékben van szükség. Radu dr. interimár-bizottsági elnök kifejtette hogy a kövezéseknek alkalmazandó munkanélküliek munkadíját a város munkanélküli alapszámlájából máris fedezni lehet: csupán a készletadások megtérítésére kell megfelelő módot találni. Végül is a bizottság kimondotta, hogy a munkálatokat mielőbb megindítja, az anyagok beszerzésére pedig az utjavítási alap és az iskolai alap összegeiből vesz fel megfelelő pénzt. Paouraru Brutus kamarai vezérbíró javaslatára a bizottság kimondotta, hogy ugyanilyen munkákat indít meg az aradi Obor területén is, ahol ugyan csak tűrhetetlen állapotok uralkodnak.

Végül az interimár-bizottság elfogadta a városi közalkalmazottak téli ruháztszükségleteinek fedezésére hirdetett árlejtés eredményeit. Eszerint a város a Coroban Stefan-cégtől 21 rend rendőri ruhát rendel a 1558 lejért, a Jakabffy István-cégtől 16 rend rendőri ruhát a 1146 lejért és 8 télikabátot a 1520 lejért. A szükséges 37 darab egyensapkát a város a Schaffer-cégnél szerzi be 205 lejes egységárban.

— Betiltották Párisban két németellenes filmet. Párisból jelentik: Több párisi moziban néhány nap óta a „Pokol angyalai” című amerikai film fut, amely a német katonák kegyetlen bűntudatát állítja. A párisi német nagykövetség közbe lépése a film előadásait egész Franciaország területén betiltották. Együttal betiltottak egy németellenes tendenciájú gyarmati filmet is.

— A lakó gáztámadása. Berlinből jelentik: Egy neukölner háztulajdonos a rendőrség segítségét kérte egyik renitens lakójával szemben. Amikor a kiküldött rendőr bement a lakóhoz, egyszerre csak heves rosszullet fogta el, úgy, hogy kénytelen volt a lakásból kimenekülni. Megállapították, hogy a lakó, amikor a rendőr közeledtét látta, kinyitotta a gázcsapokat, úgy, hogy a hatóság kiküldöttje gázmérgezést szenvedett. A lakó ellen a „gáztámadásért” eljárást indították.

LEGUJABB

Kinai külön kormány megkezdte Japánnal a béketárgyalásokat

Kínában szeparatista kormány alakult

Moszkvából jelentik: Hivatalos jelentések szerint Mukdenben egy szeparatista kormány alakult, amely hajlandó megkezdni a tárgyalásokat a japán kormánnyal. A mukdeni kormány ahhoz a feltételhez fűzte a békekötést, hogy a japán kormány adja vissza a katonai főparancsnokság által elkobzott fegyvereket a kínai hadseregnek. A tokiói kormány állásfoglalása még ismeretlen.

Tokióból jelentik: Carbini jelentés szerint Kirinben tartományi kormány alakult, amely

azonnal meg akarja kezdeni a béketárgyalásokat a japán kormánnyal. A kirini kormány képviselői már utban vannak Tokió felé.

Shanghaiból jelentik: A kínai vizeken jelenleg 112 különböző hadihajó horgonyoz. Ezek közül 20 japán, 20 amerikai, 5 angol cirkáló, 12 angol tengeralattjáró, 3 olasz hadihajó és 3 portugál cirkáló. A közeli napokban újabb 16 japán hadihajót és két japán repülőgépet várunk a kínai vizekre.

Bezárták a berlini tőzsdét az infláció elkerülése végett

Amerikában tízenhat kis bank beszüntette fizetését — Az összes angol fürdőhelyek zsúfolva vannak az infláció hírére — Estek a skandináv valuták — A Svájci Népbank korlátozta a felmondás nélküli betétek kifizetését

Londonból jelentik: A newyorki tőzsde igen ideges és kedvezőtlen volt. Ez arra vezethető vissza, hogy több amerikai bank, amelynek európai betétei voltak, fizetési nehézségekbe került. Tegnap ugyanis tízenhat egyesült állambeli kisbank összesen huszmillió dollár betétállományával beszüntette fizetését.

Londonban a font árfolyamának csökkenése miatt az idegenek özönlése még egyre tart. Az idegenek óráként ezrével érkeznek Angliába, hogy az infláció előnyeiből hasznot húzzanak. Jellemző, hogy a szezon előrehaladottsága ellenére — Brightonban az élén — az összes angol fürdőhelyek, amelyek egész nyáron át ásitottak az ürességtől, tul vannak zsúfolva.

Laval és Briand berlini lelkés fogadtatása a párisi tőzsdén igen jó hatást váltott ki. Zavarólag hatott azonban a tőzsdére a svéd és norvég valuták felfüggesztése, ami a párisi tőzsdén a skandi-

náv valutának mintegy husz százalékos esését idézte elő. Kedvező hatást váltott ki ezzel szemben, hogy az angol bank a leszámítolási kamatlábát 5.5 százalékról 6.5 százalékra emelte.

Berlini jelentés szerint a berlini tőzsdetanas elhatározta, hogy a tőzsdeforgalmat az esetleges infláció elkerülése végett további intézkedés szünetelteti. Jellemző tünet, hogy Berlinben most már nem pániktól, hanem inflációtól féltik a tőzsdét. A devizaárfolyamokat egyelőre a Birodalmi Bank állapítja meg.

Általános meglepetést keltett a nemzetközi pénzügyi piacon, hogy a Svájci Népbank, valamint annak zürichi fiókja oly értelmű intézkedést hozott, amellyel a felmondás nélküli betétek kifizetését 800 frankra korlátozza. A bank hivatalos nyilatkozata szerint a korlátozás a rémhírek ellensúlyozása miatt történt.

— Keresik az apát — de hiába. Az aradi törvényszéken Tulea Anna gyermektartási keresetet adott be Grigorescu Illés ellen. Mint aki a leány állítása szerint természetes apja gyermekének. A mai tárgyaláson Tulea Anna azonban nem tudta elfogadhatóan igazolni kereselének valódiságát, részben mert az ügy természeténél fogva tanukat nem állíthatott, akik igazolni tudták volna állítását, részint mert a bíróság nem adott helyt Tulea Anna jogi képviselője ama előterjesztésének, hogy vérvizsgálat után próbálják megállapítani, hogy Grigorescu a gyermek apja. A bíróság Grigorescu Illést felmentette és Tuleát elutasította keresetével.

— Akinek a gyomra fáj, bélműködése megrendült, mája megnagyobbodott, étvágya nincs, emésztése elgyengül, nyelve fehérösszárka, annak naponta egy pohár természetes „Ferenc József” keserítvizes rendbehozza az emésztését és jó közérzetet teremt.

— Felhívás. Mindazok akik a Consum és Credit Kereskedelmi R. T.-ok után zsidó kórház sorsjegyeket részletre vásároltak, felkéretnek, hogy a sorsjegyek átvétele végett fenti cégek irodáiban október hó 30-án délután 12 óráig megjelenni és az esetleges hátralékot ugyanezen időpontig kiegyenlíteni szíveskedjenek, mivel ellenkező esetben az eddig befizetett részletek a Központi Sorsjegy Intézettség rendelkezésére lesznek bocsátva és a befizetők részére elveszítettnek fognak tekintetni. A szeretetház sorsjegy intézettsége.

— Feloszlatták a Kommunista Ifjúsági Szövetséget. Bécsből jelentik: A szövetségi kancellár rendeletére feloszlatták a Kommunista Ifjúsági Szövetséget. A megokolás az, hogy a kommunista ifjúsági szövetség politikai tevékenységet fejtett ki.

— Dr. Boros Ernő fogorvos rendelését újból megkezdte Strada Consistorialui (Batthyány-u.) 13. szám.

— Egy galamb bámulatos repülési rekordja. Egy feller Edmund nevű amerikai természetbúvár a Yellowstone-Parkban tett tanulmánya alkalmával, melyre egy Newyorkban élő barátja galambját is magával vitte a Hovdov-hegységben eltévedt. Nehéz helyzetéből a galambbal küldött tudósítást Newyorkba. A galamb öt nap múlva teljesen kimerülve meg is érkezett a városba és feladatát elvégezte. Ha tekintetbe vesszük, hogy a Yellowstone-Park és Newyork között a távolság mintegy 3200 kilométer, akkor könnyen kiszámíthatjuk, hogy a galambnak naponta átlag 640 kilométernyi utat kellett megtennie, hogy öt nap alatt odaérjen.

— Eladta a lefoglalt gabonát. Engelsdorfer Ádám és István szentmártoni lakosok ellen még ez év tavaszán végrehajtást vezettek és a törvényszék foglaltási ügygondnokká Széll Lajos dr. aradi ügyvédet nevezte ki. Engelsdorferék azonban a lefoglalt gabonamennyiségből nagyobb mennyiséget eladtak. Midőn a jogtalan eladás tényét megállapították, Széll dr. bűnvádi feljelentést tett Engelsdorfer Ádám és István ellen, akiket ma vont felelősségre az aradi törvényszék Hutu-tanácsa. Mivel a vádlottak beismerték a terhükre rótt bűncselekményt, ezért a törvényszék egyenként 15-15 napi fogházra és ezer-ezer lej pénzbírságra ítélte az Engelsdorfer testvéreket.

— A Színházi Élet új száma. Jarabmelléklettel a Vígsház legújabb nagy sikerét, „A nagy hotel”-t közli, érdekes folytatás Maurice Dekobra „Istenek és asszonyok kedvence” című regényéből. ezenkívül rengeteg érdekes cikk, novella és gyönyörű mélynyomású képek. 32 oldalas mélynyomású gyermekújság, kotta- és kézimunkamelléklet gazdagítja a Színházi Élet új számát, melynek ára 40 lej, negyedévi előfizetési díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Aradi-uca 8. sz.

Három halálos autószerencsétlenség történt egy nap alatt Bucurestiben

Két gázolás áldozata súlyos sérüléseket szenvedett. Eltűntek a gázoló autók

Bucurestiből jelentik: Az autószerencsétlenségeknek gazdag napja volt ma Bucurestiben. Összesen öt autószerencsétlenség történt, melyek közül három halálos kimenetelű volt.

Az egyik halálos kimenetelű autókatasztrófa Bucuresti külvárosában történt. Clever-san Toma fővárosi autótulajdonos két társával Colazicenko Vazul sofőrrel és Perja Miklós műszerésszel ma este egy Baneasa-uti korcsmában mulatott, majd a korcsmából eltávozva, meglehetősen illuminált állapotban autóba ültek. A kocsit kormányához Perja Miklós ült,

aki a Targoviste irányába haladó országútra vezette a kocsit. Itt aztán a legnagyobb sebességre kapcsolta a motort úgy, hogy a részeg társaság örült gyorsasággal száguldott az országúton. Egy kanyarodónál azonban a száguldó automobil egy fának ütközött és az utmenti árokba fordult. Az autó tulajdonosa és a sofőr nagy ivben repültek ki a kocsiból, míg a volánnál ülő műszerész azonnal szörnyethalt. A tulajdonos és a sofőr az esés következtében súlyos sérüléseket szenvedtek.

A második halálos autóbaleset áldozata Lina Constantin 62 éves asszony, akit a Str. Viitorului-ban egy automobil elütött. A szerencsétlen asszony egy kis kocsit tolt maga előtt, amelyben zöldséget akart a piacra szállítani. Amikor a 149. számú ház elé ért, egy nagy sebességgel haladó gépkocsi elütötte. Az asszony pár pillanattal a szerencsétlenség után kiszenvedett. A gázoló sofőr autójával együtt nyomtalanul eltűnt. Ugyancsak halálos autóbaleset érte Ioana Serban Cristea munkásasszonyt is, aki a Grivitei-úton át akart menni egyik járdáról a másikra, amikor egy autótaxi halálra gázolta. A gázolás után ez a sofőr is nyomtalanul eltűnt.

A másik két autóbaleset szerencsére nem volt halálos és az áldozatok könnyebb-súlyosabb sérülések árán szabadultak meg. Az egyik a 11. Junie-utcában történt, ahol egy autó elütötte Paspari Mihai 24 éves munkást, akit súlyos sérülésekkel a Brancovenesc-kórházba szállították, míg a másik a Lascar Catargiu-úton történt, ahol a 12.614-es rendszámú autótaxi elgázolta Nicolae Andrei kocsist, akit sérüléseivel azonnal kórházba szállítottak. Dumitrescu Ilie sofőrt, aki a gépet vezette, letartóztatták.

Gyalog jött Aradra Chisenevből

Seganovski Nina, hogy állást keressen

Az aradi rendőrség bűnügyi osztályának egyik padján fiatal leány ül. Szőke haj, fekete, vékony, nem ebbe az esős, szeles időbe való ruha, drap harisnya, görbe sarku, kopott fekete cipő. Tizen-nyolc éves. Ami rajta van, az minden vagyona, még csak egy kalapja, kendője egy kis batyuja sincs. Mintha csak átszaladt volna a szomszédból egy-két szóra, hogy valami ügyes-bajos dolgot elintézz.

A szomszédból: Kisenevből, az országnak épp a túlsó részéből, a másik határszélről. Mert onnan jött. Kisenevből, gyalog, ebben a szál ruhában — Aradig. Seganovski Ninának hívják. Orosz leány, de a románt is perfektül, folyékony, hogy úgy mondjam: valami intelligens hangsúllyal beszél. Idegen szavakat használ, amelyek valahogy idegenül hatnak egy ilyen csavargó leány szókincsében. Ezek közé tartozik például ez, hogy: áldozati adó, temperatura és még néhány idegen szó, amelyeket mondatok közben észrevétlenül ejt el. Olenicenco komisszárral, aki orosz származású, oroszul beszél. Hogy miért szokott el hazulról, azt így mondja el:

— Az édesapám évekkal ezelőtt meghalt. Anyám később még egyszer férjhez ment és mostoha apám rendkívül rosszul bánt velem. Elhatároztam, hogy megszököm hazulról, mert nem bírtam tovább az ottani életet. Április elején indultam el hazulról — gyalog. Nem a sinek mentén, hanem mindenütt az országutakon mentem. Utam célja Temesvár volt. A napokban jutottam el oda, azonban nem tudtam elhelyezkedni.

— Hol aludt utközben? — Kérdelem.
— Ahol utol ért az este. Erdőkben, a mezőkön, a hegyekben.
— És miből élt?
— A nyár folyamán dinnyével, kukoricával, gyümölcseivel. Mindig akadt utközben valami enni-való. A nagyobb problémát azonban nem az étel, hanem az ital képezte. Sokat szenvedtem a szomszúságtól.

— És nem fázt meg utközben?
— Dehogy. Nyáron olyan a temperatura, hogy nem lehet meghűlni, a nyári esők nem veszélyesek.

Egy alacsonytermetű ur lép a szobába és Seganovski Nina csendesen megjegyzi, hogy bizonyára sajnált annak idején az esőbe kiállni, amikor pedig azt kérdezi tőle, hogy nem menne-e férjhez ehhez az urhoz, nevetve mondja:

— Miért kelljen nekem áldozatot hozni, hogy ez az ur megősiülhesen?

A kijelentést természetesen nevetés fogadja. Végül is azonban a szerencsétlen vándorleány komolyabb dologra tereli a szót és elmondja, hogy tulajdonképpen célja az, hogy valami állást szerezzen. Szobaleány szeretne lenni. Ezért jelentkezett ma reggel a rendőrségen. A jegyzőkönyv felvétele véget ért. Seganovski Ninát leszállítják a rendőrség fogadójába, ahol most azt várja, hogy akad-e valaki Aradon, aki munkát ad neki, vagy pedig visszatoloncolják Kisenevbe, hogy két nap alatt tegye meg vonaton azt az utat, amelyet gyalog esőben és napsütésben közel egy fél év alatt tett meg.

Megválasztották a Wizo-nőegylet új tisztikarát

Felruházzák a munkanélkülieket.

Ma tartotta az aradi Wizo zsidó nőegylet tisztújító közgyűlését. A szépszámu hallgatóság előtt Anhaltzer Ignácné elnöknő nyitotta meg a gyűlést rövid beszéddel. Ezt követte Sonn Margit titkári beszámolója, melynek bevégeztével Kaufmann Margit pénztári jelentése következett. Ezután az elnöknő rövid beszédben megemlékezett a múlt évről és leköszönt a tisztségéről úgy a maga, mint a tisztikara nevében. Vértés Henrikné korelnöknő kezdi meg ezután a választást, melynek eredménye a következő: elnöknő Anhaltzer Ignácné, alelnök dr. Fuchs Albertné, titkár dr. Köves Lászlóné, pénztáros Kaufmann Margit, ellenőr Vértés Henrikné, könyvtáros Kardos Jenőné, jegyző Schreiber Ilonka, sajtóreferens dr. Goldschmiedt Lipótné, nemzeti szövetségi delegált Kleinné Szenes Márta, (aki azonban az elfoglaltságára hivatkozva lemondott így helyét Sonn Margit tölti be), perselybiztos dr. Dolány Sándorné. A választmányi tagok: Becker Vilmosné, dr. Gara Árminné, Glésinger Gyözőné, özv. Grosz Józsefné, Kovács Miksáné, Lázár Sámuelné, Lányi Izsóné, Moskovitz Józsefné, Reich Alfrédné, Rényi Tiborné, Ritter Árminné, Szántó Szerén, Szimányi Izsóné, Schwartz Mihályné, Bornstein Sándorné, dr. Kupfer Miksáné. Póttagok: Holzer Jenőné, Szende Arthurné, dr. Gárdos Oszkárné, Szenes Henrikné, Wiesel Jenőné, Genser Erna. Anhaltzer elnöknő ezután felkérte a hölgyeket, hogy oly módon vegyenek részt egy újabb jótékonysági akcióban, hogy minden hónapban két délutánt szánjanak varrásra, amikor is a munkanélkülieknek fognak ruhaneműt varrni. Az elnöknő ezután bezárta a gyűlést.

Égő petróleumlámpát dobott feleségéhez egy aradi iparos

A lángoló folyadék végig ömlött a szerencsétlen asszony testén — A férjet tíznapl fogházra ítélte az aradi törvényszék

Különös befejezésű családi háborúságot tárgyalt ma délelőtt az aradi törvényszék Ramonteanu dr. — Ionescu-tanácsa.

Poszt Gyula aradi jobbmodu iparosmester ez év májusában összeveszett feleségével. A vitatkozás elfajult és Poszt, hogy a maga igazának érvényt szerezzen, felkapta az asztalon álló égő petróleumlámpát és azt feleségéhez vágta. A lámpa elhalálta a szerencsétlen asszonyt, a petróleumtartó eltört és az égő kőolaj végig folyt az asszony testén s lángborította azt. Mint egy égő fákyla rohant ki a szobából. Poszt Gyuláné segélykiáltásaira elő-

rohantak a szomszédok, akiknek sikerült eloltani az égő ruhákat. Amíg azonban segítség érkezett, az asszony súlyosabb természetű égési sebeket szenvedett úgy, hogy heteken keresztül ápolták az aradi közkórházban.

Amidőn felépült, feljelentette férjét, akit súlyos testisértésért ma vont felelősségre az aradi törvényszék. Mivel a tárgyalás alatt a vád beigazolást nyert, amelyet Poszt Gyuláné, aki különben még ma is gyengélkedő, orvosi bizonyítvánnyal is igazolt, a bíróság Poszt Gyulát tíznapl fogházbüntetéssel és ezer lej pénzbírsággal sújtotta.

Oriási víztömeg zúdult a bányászokra egy magyarországi szénbányában

A haláltárnában dolgozó munkások befutottak a vizáradatba — Huszonöt méter magasan áll a víz a bányászok holttestei felett — Buvárhajók keresik az áldozatokat

Budapestről jelentik: A koldi szénbányában halálos szerencsétlenség történt, amely eddig még ismeretlen körülmények következtében állott elő. Hétfőn a késő esti órákban óriási mennyiségű víztömeg zúdult a koldi szénbányának egyik tárnájára, amelyben az éjjeli munkások kezdték meg munkájukat. A víztömeg pillanatok alatt lepte el a tárnát és lehetetlenné tette a bent dolgozó bányászok menekülését. Eddigi jelentéseink szerint a tragikus bányász szerencsétlenségnek hat halottja van, akik közül öt bányász többgyermekes családapa, egyik pedig vőlegény volt, akinek a napokban tartották volna meg az esküvőjét. A bányagazgatóság megállapítása szerint a hat halott bányász neve a következő: Thomán Ferenc, Kovács János, Dóczy István, Farkas János, Fehér Pál és Netey Mihály. A rendő-

ség a katasztrófa színhelyén a legszélesebb körű vizsgálatot vezette be annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség. A koldi szénbánya halálaknájában jelenleg 25 méter magasan áll a víz. A mentési munkálatokat, illetve a halálos áldozatok felszínre hozatalát rendkívül megnehezíti az a körülmény, hogy a tárnajaratok szokatlanul szűkek. A bányagazgatóság buvárokat alkalmazott a halottak felszínre hozatalára. A szerződötett buvárok munkája sem hozta meg azonban a kellő eredményt mivel a haláltárna vaksötét mélységében lehetetlen a tájékozódás. A bányászakértők véleménye szerint két hét is beletelik amíg a víz színe annyira lecsökken, hogy a halálos bányakatasztrófa áldozatait a napvilágra lehessen hozni. Az esti órákban megkezdtek a víz kiszivattyúzását.

TARKA ESEMÉNYEK

A méhek beszéde

„Nektártánc” a kasban

Minden méhésztudja, hogy mihelyt valamelyik méhe valahol bőséges táplálékforrást fedez fel, ezt a helyet csakhamar csapatostul felkeresi a méhecsalád számos tagja. Bizonyára értesítik valami módon egymást a méhek, de biztos tapasztalati adatokkal eddig senki sem szolgált. Egy Frisch nevű méh-barát most közli erre vonatkozó észrevételeit: Szerinte, ha valamelyik méh gazdag táplálékforrásra akad, például mézre, nektárra vagy valamilyen cukros anyagra, akkor, mikor megrakodva hazatér a kasba, sajátos táncba, az úgynevezett nektártáncba kezd: kissugárú körben táncol, majd hirtelen megáll s az ellenkező irányban ugyanígyen körtáncot jár, azután ismét az előbbi irányú körtáncba fog s így váltogatja a szédületes körözés irányát körülbelül egy percig. Ez a szapora tánc izgalomba hozza a bent tartózkodó méheket, melyek azonnal elhagyják a kaszt. Ha a táncoló méhnek táncával sikerült elegendő számú gyűjtőtársat szerezni, toborzó-táncát hirtelen beszünteti és kiröpi a többiekkel. Azonban nem áll a méhsereg élére és nem lesz vezetőjük. A körtáncot felizgatott méhek minden irányban elszélednek s a legnagyobb kitartással keresik azt a gazdag táplálékforrást, melyről társuk értesítette őket. Természetesen így a kereső méheknek nem jut el mindig egyike a jelzett táplálékforráshoz, mert hiszen különböző irányba szállottak el. Sokan új táplálékot is találnak. S így nem következik be soha az, hogy a felfedezett táplálék körül túlságosan sok méh gyülekezzen össze, viszont így megvan az alkalom ahhoz, hogy a méhek új táplálékot fedezzenek fel. Ha az eképpen felfedezett új táplálékforrások szintén bőségesek, az innen hazatérő méhek körtáncukkal újabb és újabb méhsereget mozgósítanak.

Rocheport és a montecarloi játékhank, Rocheportnak, a harcoló úlságirónak nagy híre, varázsa volt Franciaországban. Félelmetes tolla embereket, intézményeket emelt és döntött. Amikor a montecarloi játékhank arról értesült, hogy Rocheport hadjáratot akar indítani az ott dúló játékszenvedély ellen, roppant megrémült az igazgatóság. Azonnal felszólították őt, hogy ránduljon le oda és személyesen győződjön meg, milyen tisztességes alapon folyik a játék. Rocheport elfogadta a meghívást, néhány napot töltött a hercegség területén, ahol mint királyt fogadták. Játzott is: ezúttal szerencsésen játszott. Az a szín, amelyre tett, mindig kijött. Párisba néhány ezer darab frankossal a zsebében tért vissza. Amikor elutazott, az igazgató így szólt hozzá:

— Miután meggyőződött, hogy Montecarloban tisztességesen játszanak, remélem, jövőre is lesz szerencséd.

A rákövetkező évben azonban nem utazhatott le sok ügyes-bajos dolga miatt. Ez a levelet írta a játékhank igazgatójának:

— Igen tisztelt úram, végtelenül sajnálom, hogy nem fogadhatom el szíves meghívását. Miután azonban meggyőződtem arról, hogy az ön intézetében a feltétlen tisztesség az ur, nem is tartom szükségesnek, hogy magam ránduljak le Montecarloba, hanem itt mellékelek 500 frankot, megkérve önt, tegyen valamelyik számra és aztán szíveskedjék értesíteni nyertem-e vagy sem...

Az igazgatóság nem utasította vissza ezt a kis szolgálatot és Rocheport — csodák csodája — ismét nyert, szóval az igazgatóság az összeget megsokszorozva küldte vissza címére.

A földön élő bőlények száma. A kipusztulóban lévő bőlények védelmére Amerikában egy nagy egyesület alakult. Ez a társulat munkáját a földön ma élő bőlények pontos számbavételével kezdte meg. Jelentése szerint a földön ezidőszáig körülbelül 9300 tisztafajú bőlény él; ebből 3500 jut az Egyesült-Államok területére és 4900 Kanadára; a többi a különböző nemzetek között oszlik meg. A teljes szabadságban élő bőlények száma 1000 körül van; a többi védelemben részesül. 1928-ban a született borjak száma megközelítette a 2000-et, vagyis eszerint a bőlények teljes kipusztulásától még nem kell félnünk.

Kolozsvári Mentők Sorsjátéka !! Főnyeremény 1 millió Lei. Legközelebbi húzása okt. 4-én.

Sorsolásra kerülnek: 250.000, 50.000, 25.000 és még számos nagy nyeremény
Sorsjegyek állandóan vásárolhatók tőzsdéken, bankban. Egy egész sorsjegy ára 100, fél-sorsjegy 50 Lei. Vidéki megrendeléseknél 19 Lei portó hozzáadásával megrendelhető a főbizománysnál: ECKSTEIN TIVADAR Arad, Str. Vidra No. 1 és a Központi Sorsjegyirodánál Oluj, Str. Memorandului No. 16.

Véres diáktragédia Temesváron

Egy diák tréfiából ráfogott társára egy játékpisztolyt — A fegyver elsült és a kisfiu halálosan megsebesült

Temesvárról jelentik: Véres diáktragédia történt ma az állami liceum épületében. Reggel 8 órakor az első tíz perces szünetben a harmadik osztály tantermében Varduca Fernand 13 éves tanuló, Varduca János temesvári törvényszéki bíró fia zsebéből egy úgynevezett forinthusas játékpisztolyt vett elő és azt tréfiából egyik osztálytársára, Moise Vazul szegény földmives fiára fogta és a következő percben eldördült kezében az ártatlannak vélt fegyver.

A megsebesült diák velőtrázó sikollással hanyatlott le az egyik padra.

Az intézetben tartózkodott véletlenül Petrovici János dr. verségi orvos, aki az éppen érettségi vizsgára jelentkezett öccsét kísérte el Temesvárra és amikor értesült a szerencsétlenségről, tüstént felsietett az osztályba és első

segítségben részesítette a súlyosan megsebesült fiút. Telefonon azonnal értesítették a mentőket is, akik Moise Aurélt az állami kórház sebészeti osztályára szállították. A sebesült fiú állapota rendkívül súlyos, mert a golyó a jobb tüdőbe hatolt be és egyelőre még nem lehetett eltávolítani az erős tüdővérzés miatt. Moise a kórházba szállítása után elvesztette az eszméletét és egyelőre kihallgatni sem lehetett.

Az intézet igazgatósága azonnal bejelentette a történeteket a rendőrségnek, ügyészségnek és értesítették róla Varduca törvényszéki bírót is, aki mélyen kesültve sietett a liceumba és onnan fiával a rendőrségre ment. Varduca Fernand zokogva tette meg vallomását, amely szerint a revolvert egy barátjánól, Lupan tanítóképzei tanár fiától kapta és nem tudta, hogy meg van töltve, azért fogta tréfiából osztálytársára.

Tizenhárom évvel ezelőtt elkövetett rejtélyes

Ki ölte meg Bogdán Simon

községi bírót? — Gyanusi-

tottak, akik alibit igazoltak — A politika

fellebbentette a fátvölt a rejtélyes ügyről

gyilkosság ügye az aradi

törvényszék előtt

Perfelvételt kért a meggyilkolt özvegye

Az aradmegyei Krokna községben véres gyilkosság történt a forradalmi időkben, 1918-ban Bogdán Simion községi bírót egy este ismeretlen tettesek az ablakon keresztül lelőtték. A golyó az áldozatot halálosan találta, aki jajszó nélkül esett össze és rövid kínlódás után kiszenvedett. A csendőrségi nyomozás sokáig eredménytelen maradt, míg végre a faluban suttogni kezdtek, hogy Bogdan bírót Danciu István lőtte le, hogy ő lehessen a község bírája. Az aradi törvényszék 1920-ban főtárgyalást is tartott ebben az ügyben, amelyen a vád tanui igazolták, hogy Danciu István Halmagian Pavel felbujtására követte el a gyilkosságot. A védelem azonban két tanuval igazolta Danciu alibijét s így a bíróság mindkét vádlottat fellementette a vád és következményei alól.

Közben teltek az évek. A kialakuló politikai élet két táborra osztotta a község lakosságát. Danciu István nemzeti-parasztpárti, míg Halmagian Pavel liberális lett. Midőn a nemzeti-parasztpárt vette át az ország kormányzását, az aradi prefektura feloszlatta Krokna község tanácsát is és az interimár-bizottság elnökévé Halmagian Pavelt nevezték ki.

Mivel Halmagian közismert volt liberális érzelmeiről, a község küldöttségileg tiltakozott kinevezése ellen Marsieu dr. akkori prefektusnál. A küldöttség tagjai között volt Danciu István is, aki már a vonaton hangoztatta, hogy ha ő nem lehet a község bírája, majd megmutatja, hogy Halmagian sem lesz az. A küldöttség azután Aradon elvonult egy vendéglőbe, ahol leíttatták Danciu Istvánt s egy olvértelmű nyilatkozatot írtattak vele alá, hogy ő lőtte agyon Bogdan Simion községi bírót, Halmagian Pavel felbujtására.

A nyilatkozat alapján az agyonlőtt bíró özvegye perfelvételi kérelemmel fordult az aradi törvényszékhez, amely helyt adott az újrafelvételi kérelemnek s a régi, most már politikai színezetet kapott gyilkosságban az aradi törvényszék ma tartotta meg a főtárgyalást. A tanúk tömege vonult fel a Huta-tanács előtt, akik közül többen igazolták, hogy a gyilkosság után Danciu István elmondotta, mikép lőtte le a volt községi bírót.

Mandru dr. főügyész, valamint Cotioia Romulus dr. aradi és Petica dr. borossebesi ügyvédek, védők több tanu kihallgatását kérték s ezért a további tárgyalást a bíróság október 22-ikére halasztotta.

Meghosszabbítják Magyarországnak 80 millió pengős kül földi kölcsönének határidejét

Oktober elején érkezik a népszövetségi delegáció Magyarországra. — A látogatás első konkrét eredménye.

Budapestről jelentik: Az a népszövetségi delegáció, amely a magyarországi pénzügyi helyzetének tanulmányozását tűzte ki célul maga elé, — mint legutóbb jelentettük — október 7-én érkezik Magyarországra. A népszövetségi pénzügyi delegáció Budapestre érkezésével kapcsolatosan pénzügyi körökben olyan hírek terjedtek el, hogy a delegáció magyarországi első konkrét eredménye az lesz, hogy Magyarországnak ez évben lejáró 80 millió pengős külföldi kölcsönét újabb határidőre fogják meghosszabbítani a nemzetközi pénzügyi piacokon.

Virág János aradi szakmunkás csalódott a franciákban és gyalog kellett hazajönnie Párisból

Háromezeröttszáz kilométeres kalandos út — Az ígélet és valóság — Akik csalódtak, két utjuk van: haza, vagy az idegen légióba

Az ipari telepeken, ahol fenyegetett a leépítés réme, érthető feltűnést keltett a francia munkaügyi minisztérium átirata a román kormányhoz, amelyben munkaalkalmat helyezte kilátásba a francia ipari telepeken. Rövid tárgyalás után létrejött a meg egyezés, romániai szakmunkások mennek ki Franciaországba, ahová az utiköltséget is az illető, munkást kérő gyár fizette.

Aradról ötten mentek el. Merkle István, Ilka Péter, Elek József, Kuzmann János és Virág János. Valamennyien szakmunkások, vasesztergályosok, akik Temesvárról indultak el tavaly augusztus 17-én, hogy pénzt gyűjtsenek évek szorgalmas munkájával Franciaországban, ahol — úgy látszott — feléledt az ipari élet s nem állott kellő szakmunkás a gyárak rendelkezésére.

Az öt közül Virág János ma érkezett vissza. Nem vonaton, vagy luxus-repülőgépen tette meg a 3500 kilométeres utat Párisból — Aradig, hanem gyalog. Gyalogolt országokon át, elkoptatott vagy négy pár cipőt s amiért eljött s ahogyan jött, arról a következőket mondotta:

— Engem az Usine Koenigshefen-gyár szerződöttetett le. Tanult vasesztergályos vagyok s a francia kiküldött szerint nyolc órai munkaidőre fizet naponként 35 frankot. A gyár Strassburgban van, ahol naponként 12 frankért helyeztek kilátásba teljes ellátást, azonkívül 5 frankért lakást.

A gyár nem tartotta be a szerződést

— Az első csalódás akkor ért, amidőn megérkeztem. A gyár pléhlemezeket gyárt, tehát oly szakmában kellett dolgoznom, amelyben nem vagyok szakember. Azonban nekiláttam a munkának. A második meglepetés a fizetésnél ért. Kiderült, hogy a gyár csak akkor munkát ad s így a munkaidő után csupán 27 frankot kaptam. Az ellátás díja ezzel szemben 17 frankra emelkedett naponként. Tíz hónapig vártunk nemcsak én, hanem még néhány társam, hogy a gyár igazgatósága talán betartja

a szerződésben kikötött feltételeket, amidőn láttuk, hogy ez nem fog bekövetkezni, elhagytuk a gyárat. Mivel az utlevelünk csak Franciaországra volt érvényes, más országba nem mehettünk. Ott álltam tehát a nagy idegenben, jövedelem és támogatás nélkül.

Jelentkeztünk a párisi román követségen, ahol kaptunk annyi támogatást, hogy lementünk Marseilleig. Munka azonban ott sem volt. Az ügyvivő, aki Románia érdekeit képviseli a nagy kikötő-városban, 20 frankkal segített s ekkor érlelődött meg bennem és Csérmák István nevű resicai munkástársamban a gondolat, hogy *nekivágunk a hatalmas utnak — gyalog*. Junius 14-én utnak is indultunk. A francia földet Lauterburgnál hagytuk el és Karlsruheban jelentkezünk a német rendőrségen. Itt igazolványt kaptunk, amelynek alapján, minden nagyobb helyen kaptunk élelmet és szállást. Egész Németországon keresztül így mentünk, támogatva és segítve a hatóságok által.

Kopialoa, gyalog az országuton

Augusztus 20-ika körül értük el az osztrák határt és Freilassingnél képtük át a határt. Itt azonban már nem támogattak úgy, mint Németországban. Utszéi gyümölcsfák gyümölcsével táplálkoztunk s midőn Bécsbe értünk, felkerestük a román konzult, akitől segélyt kértünk. Kaptunk tőle 20 schillinget — uti-

költségre. Lementünk Pozsonyba, ahol a konzultusi kirendeltségtől 5 koronát kaptunk. Sokra nem mentünk ezzel az összeggel, elindultunk tehát Csehszlovákiának is gyalog.

Hétszáz kilométert tettünk meg Halmig és ez volt utunk legnehezebb része. Sehol sem támogattak bennünket, sem enivalót, sem lakást nem kaptunk és itt is utszéi gyümölcsfák terméséből éltünk — ha kaptunk. Mert a fákat őrizték s kérni kellett, ha enni akartunk.

A fáradt vándor hazaér

Ez az utrész rótt reánk olyan megpróbáltatásokat, mint Svájc, ahol háromszor próbáltunk meg a keresztülutást hogy a rövidebb utat érhesük el Magyarországon keresztül, azonban mind a háromszor elfogtak, sőt Bazelenben tiltott határátlépésért 8 napra el is ítétek. Három hónapig jöttünk szakadatlanul. Semmiféle fegyver nem volt nálam, csupán egy vándorbot, de ezzel szemben sehol semmiféle kalandom nem akadt. Ha mi nem szölitünk meg valakit, velünk sem törődött senki.

Társainkról, akikkel együtt mentünk ki, semmit sem tudok. Csak Kuzmannról hallottam, hogy állítólag *belépett az idegen-légióba*. Amelybe szívesen fogadják az idegeneket, a kivándorolt munkásokat, akik reményeikben csalódtak s vagyongyűjtés helyett karrierjük az idegen-légióban fejeződik be.

— Néhány nappal ezelőtt léptük át a román határt s most érkeztem haza, Aradra. Es itt adok hálát Istennek, hogy Svájc nem engedett keresztül. Mert magyarországi utunk belesett volna a biatorbágyi merénylet idejébe s talán még most is folya az eljárás annak igazolására, hogy miért és mikor indultunk el a 3500 kilométeres gyalogutunkra.

Egy udvari autó súlyos karambolja

Osszeütközött egy magánautóval — A soffőr súlyosan megsebesült

Bazargicból jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt ma délelőtt Balcicban. A szerencsétlenség a királyi palota 2401. B. rendszámu automobilját érte, melyet Boris Devetacoff udvari soffőr vezetett. A soffőr a gépkocsival a Regele Carol-uton haladt, amikor az egyik mellékuccából egy másik gépkocsi fordult be a Regele Carolra és ez közvetlenül az udvari autó előtt haladt, Boris Devetacoff kikaparta kerülni az előtte haladó kocsit és ezért, mikor teljesen közelébe ért, egy hirtelen kanya-

rodóval az automobil elé akart kerülni. Ez azonban nem sikerült, mert az udvari kocsi összeütközött a magánautóval és ugyanekkor a heves összeütközéstől irányt vesztve felszaladt a járdára és ott a Lagara gyógyszerárnak ütdött.

A soffőr a szerencsétlenség következtében rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett és a gyógyszerárban reszesítették első segélyben, majd pedig kórházba szállították. Az udvari kocsi szintén oly súlyosan megrongálódott.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A nemzetközi pénzpiacon az angol fontot négy dollárban stabilizálták

A font Párisban is tartott irányzatot kapott

Párisból jelentik: A tőzsde mai napja a Francia Bank nyugtalan jegyzéseinek hatása alatt állott. Az angol fontsterling 98-on tartott irányzatot kapott. Londonban a hangulat általában csendes, az érdeklődés az ipari papírok iránt továbbra is érezhetően megnyilatkozik. A frank newyorki jegyzése 3.91 dollárban áll-

kult ki, tehát értéke majdnem 4 teljes dollárral egyenlő. A font newyorki jegyzésének ezt az árfolyamát a nemzetközi piacon általában állandónak tekintik és minden jel arra vall, hogy a 4 dolláros fontárfolyam az angol fizetési eszköz új stabilizációs árfolyam kialakulásának tekinthető.

Leépitik az erdélyi sörgyárakat

Két gyár látja el az erdélyi fogyasztók szükségletét a legújabb tervek szerint — Leállítják a temesvári sörgyárat is —

Az általános gazdasági válságot a söripár is megérzi. Az elmúlt év folyamán a sörfőzés katasztrófálisan csökkent és a korábbi évek hatszáz ezer hektoliteres évi fogyasztásával szemben a gyárak kénytelenek voltak termelésüket hatvan százalékkal csökkenteni és az árakat leszállítani. A fogyasztás csökkenéséhez hozzájárult a söradó tetemes feiomekése, amennyiben a sört hektoliterenként 450 lejes adóval terhelték.

A sörgyárak körében a katasztrófális helyzet kapcsolatban most az a terv merült fel,

hogy leállítják az összes üzemeket és ország-részenként csupán egy-egy gyárat fognak racionalizált üzemen tartani, amely hivatva lesz az országrész fogyasztását ellátni. A terv szerint a leállított üzemek ezzel szemben a hozamból kontingensük arányában kártalanítást fognak kapni. Az Erdélyben üzemen maradt gyárak közül a nagyváradi Dréher-Haggenmaier és a brassói Czeli jón számíthat. A gyárak remélik, hogy ezzel a módszerrel sikerül söripár helyzetén javítani. Ha a terv valóban válik, úgy a szomszédos Temesváron szülv. söripár munkás marad kenyér nélkül. 24.

AZ

UJSÁG

Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

konfliktus a román gabonaexportőrök és a francia vásárlók között

romániai exportőrök beszüntették szállításokat —

Aranyfontban követelik a gabona árát — Csehszlovákia még nem vonja vissza a behozatali engedélyek kiadásának tilalmát — A mai gabonaárak

A mai gabonapiacra igen csekély volt a felhozatal és ennek következtében meglehetősen nyomott árak is alakultak ki. A buza kis kereslet mellett 240—250 lej volt, az 6-kukorica 260—270 lej, új kukorica 200 lej, míg a zab továbbra is szilárdan 320 lej maradt. A búzát nagyrészt az ujaradi kismalmok vásárolták meg, amelyek kénytelenek voltak fedezni szükségleteiket.

Az árak kialakulására és a keresletre természetesen még mindig kihatóással van a cseh behozatali engedélyek szüneteltetésének kérdése. A behozatali engedélyek körül a legnagyobb bizonytalanság uralkodik és nem lehet tudni, hogy a csehszlovák kormány milyen állást foglal el az ügyben. Prágai jelentés szerint a gabona és liszt behozatalát engedélyező tárcaközi bizottság tegnap ülést tartott, amelyen a behozatali engedélyezés irányelveinek vitáját folytatja. Egyes konkrét javaslatok érkeztek be az import gabona és liszt kontingenseinek a megállapítására, amely javaslatokat a gazdasági miniszterek tanácsa elé fogják terjeszteni. A bizottság tárgyalásáról azonban a jelentés konkrétumot nem közöl és csak annyit állapít meg, hogy a bizottság általában elismerte a mai viszonyok komolyságát és elhatározta, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket, amelyekkel a gabona és liszt behozatalának kérdését szabályozzák. A Lidové Noviny jelentése szerint a bizottság azt is elhatározta, hogy a jövőbeli üléseit bizalmasoknak jelenti ki s azokról jelentést nem ad ki.

Bucuresti-i jelentések arról számolnak be, hogy a romániai gabonaexportőrök és francia

vásárlók között éles viták indultak meg. A gabonaiüzleteket ugyanis angol fontban kötötték le, a fontosítás következtében pedig a gabonaexportőrök károsodások érnék és éppen ezért arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a szállításokat arany fontban kell számukra kifizetni. A francia vásárlók ezt a kívánságot természetesen nem akarták teljesíteni és ennek következtében a romániai gabonaexportőrök most a szállításokat beszüntették. Ugyanakkor pedig elhatározták, hogy mindaddig nem szállítanak, amíg a gabona árát arany fontokban nem kapják meg.

Érdekes megemlíteni, hogy ugyanakkor, amikor a román exportőröknek konfliktusa támadt a francia kereskedőkkel, a jugoszláv privilegizált gabonakivitel társaság, a PRISAD a múlt napokban Bécsben önálló képviselőt szervezett meg, amelynek feladata a Nyugat-európa felé irányuló gabonakereskedelem lebonyolítása. A PRISAD-nak ez a lépése nagyon kellemetlenül érintette a csehszlovák gabonakereskedőket, akik azt várták, hogy a jugoszláv társaság Pozsonyban szervezi meg a fiókot, amál is inkább, mert bizonyos csehszlovákiai érdekeltségek már nagyobb mennyiségű jugoszláv gabonát kötöttek le. A csehszlovák gabonakereskedők meglepetése bizonyos mértékben különösnek tűnik fel, mert lehetetlennek látszik, hogy nem volna tudomásuk a Pozsonyba szállított és ott elárvarezett 1500 vagon jugoszláv búzáról. Ilyen „igéretes” kezdet után a jugoszláv gabonaexport azt látja, hogy Pozsonyban nincs sok keresnivalója.

Lejáratuk előtt felbonthatók a lakbérleti szerződések

A törvény az üzletbérekre is vonatkozik.

Bucurestiből jelentik: A Curentul értesülése szerint a kormány törvényjavaslatot készít elő, amelyben úgy intézkedik, hogy az érvényben lévő lakbérleti szerződések lejártuk előtt felbonthatók legyenek. A törvény az üzleti bérekről kapcsolatos szerződésekre is vonatkozna. A törvény az általános házbér- és üzletbérlet szállítási akcióval áll összefüggésben. A Curentul annak a véleményének ad kifejezést, hogy mivel a parlament csak november 15-én nyitja meg és mivel a bérlőknek már most meg kell állapodniuk a novemberi negyedre házigazdáikkal, dekret-törvénnyel kellene szabályozni a kérdést, amelyet aztán a parlament utólag hagyja jóvá.

= Aradi valutaárak. Pengő 26 és fél. dollár 174. osztrák schilling 23.65, cseh korona 5.05, svájci frank 33, márka 40, francia frank 6.70, lira 8.85. Devizák: Budapest 23.50, New-York 169.25, Berlin 40.15, Prága 5.01, Páris 6.75, Milano 8.82, Bécs 23.72, Zürich 33.10.

= A bolgár nemzeti bank kamatlábemelése. Szófiából jelentik: A bolgár nemzeti bank a visszeszámitolási kamatlábat újra emelte. A bank igazgatósága az eddigi 8 és fél százalékos reeskompt-kamatot 9 és fél százalékra emelte.

= Országos állatvásárok Aradon. A napokban érkezett meg a belügyminisztérium rendelete a városi állategészségügyi hivatalhoz, amely közli az aradi országos állatvásárok dátumait. Eszerint november hó 1., 2. és 3. napján csupán árulási vásárokat tartanak, mivel az országos vásárok napjait a minisztérium október 30-ára és 31-re írta elő.

= Aradvárosi árlejtések. A város gazdasági hivatala október hó 14-én 11 órakor tartja meg nyilvános árlejtését 224 darab vízórára, 270.000 lej értékben. Október hó 12-én tartják meg az alábbi szállításokra vonatkozó árlejtéseket: 618 vagon terméskő, 299 vagon hasított kő (3—7 cm.) és 133 vagon homok ab Arad állomás. Október hó 15-én tartják meg újra a városi újságioszkok árlejtését, amelyeket 5 évre adnak bérbe. — Október hó 13-án tartják meg a város tulajdonát képező földparcellák három évre szóló bérleti árlejtését és a mikalakai 22 holdnyi területekre vonatkozó árenda kiadását. — Október hó 20-án kerül árlejtésre a színházi büffé és a ruhatár. — Október hó 22-én a gáli mozi büffébérletének egy évi kiadása felett történik döntés. — Október 19-én délelőtt 11 órakor kerül árlejtésre a városi motók részére beszerzendő autó ügye.

= A kereskedelmi testület meghívója. Az Aradi Kereskedelmi Testület vasárnap tartott közgyűlésének folytatását csütörtökön este 7 órára halasztván el, meghívom Arad összes kereskedőit, hogy teljes számmal jelenjenek meg sorsdöntő kérdéseinknek, az üzletbéreknél leszállítását, valamint a többi súlyos rezstétel leszállítását tárgyaló ezen a gyűlésen. Ugyanakkor tárgyalni fogjuk a piaci árusításokkal és a házalókereskedéssel kapcsolatos visszafizetések ügyeit is. Tisztelettel: Domán Sándor, elnök.

= A Consum új száma számos cikkben és hírből számol be a hét gazdasági eseményeiről. Ez a lap a bankárnak, a gyárosnak, a vállalkozónak, a kereskedőnek nélkülözhetetlen. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivatalától, Cluj, Postafiók 127.

Az ERDÉLYI ÉLET minden száma szenzációs tartalommal jelenik meg.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel.

Az október elsején életbelépő új teljes menetrend aradi vonatkozásai.

Az Aradi Közlöny menetrend-táblázata

Aradra érkező vonatok:

Aradról induló vonatok:

Kurtics	felől	gyors	00 óra 11 perc	Piski	felé	gyors	00 óra 26 perc
Temesvár	"	személy	00 óra 13 perc	Temesvár	"	személy	00 óra 30 perc
Piski	"	Orient	4 óra 00 perc	Kurtics	"	Orient	4 óra 08 perc
Nagyvárad	"	direktsz.	4 óra 07 perc	Nagyvárad	"	személy	4 óra 11 perc
Kurtics	"	Orient	5 óra 38 perc	Temesvár	"	direktsz.	4 óra 17 perc
Temesvár	"	személy	6 óra 21 perc	Piski	"	luxus	5 óra 45 perc
Sebes	"	személy	6 óra 50 perc	Zsombolya	"	vegyes	6 óra 00 perc
Piski	"	gyors	6 óra 51 perc	Temesvár	"	személy	6 óra 23 perc
Pécska	"	mot. sz.	6 óra 52 perc	Piski	"	személy	7 óra 00 perc
Kurtics	"	személy	6 óra 55 perc	Kurtics	"	gyors	7 óra 06 perc
Nagyvárad	"	mot. sz.	7 óra 35 perc	Battonya	"	motoros	7 óra 10 perc
Zsombolya	"	személy	7 óra 40 perc	Kurtics	"	személy	7 óra 27 perc
Zám	"	vegyes	7 óra 45 perc	Brad	"	személy	7 óra 36 perc
Brad	"	mot. sz.	8 óra 50 perc	Temesvár	"	személy	7 óra 56 perc
Kurtics	"	személy	8 óra 56 perc	Lőkősháza	"	személy	9 óra 25 perc
Temesvár	"	személy	9 óra 10 perc	Nagyvárad	"	személy	9 óra 35 perc
Battonya	"	motoros	10 óra 16 perc	Battonya	"	motoros	10 óra 00 perc
Temesvár	"	személy	11 óra 56 perc	Radna	"	motoros	10 óra 25 perc
Piski	"	személy	12 óra 05 perc	Brad	"	motoros	12 óra 12 perc
Lőkősháza	"	személy	12 óra 36 perc	Kurtics	"	személy	12 óra 30 perc
Nagyvárad	"	személy	13 óra 02 perc	Pécska	"	személy	13 óra 35 perc
Battonya	"	motoros	13 óra 05 perc	Zám	"	vegyes	13 óra 52 perc
Piski	"	gyors	13 óra 27 perc	Kurtics	"	gyors	14 óra 15 perc
Brad	"	motoros	13 óra 47 perc	Temesvár	"	személy	14 óra 20 perc
Temesvár	"	személy	14 óra 04 perc	Nagyvárad	"	direktsz.	14 óra 21 perc
Pécska	"	motoros	15 óra 20 perc	Zsombolya	"	személy	14 óra 50 perc
Piski	"	személy	15 óra 59 perc	Battonya	"	motoros	16 óra 30 perc
Temesvár	"	személy	16 óra 17 perc	Piski	"	gyors	17 óra 00 perc
Kurtics	"	gyors	16 óra 37 perc	Temesvár	"	személy	17 óra 15 perc
Lőkősháza	"	személy	18 óra 16 perc	Brad	"	motoros	17 óra 20 perc
Temesvár	"	személy	18 óra 49 perc	Piski	"	rapid	18 óra 00 perc
Radna	"	személy	19 óra 12 perc	Lőkősháza	"	személy	18 óra 34 perc
Zsombolya	"	vegyes	19 óra 40 perc	Nagyvárad	"	motoros	19 óra 15 perc
Nagyvárad	"	személy	19 óra 55 perc	Sebes	"	személy	19 óra 56 perc
Battonya	"	személy	20 óra 21 perc	Pécska	"	motoros	20 óra 40 perc
Brad	"	személy	20 óra 42 perc	Piski	"	személy	20 óra 48 perc
Piski	"	személy	23 óra 55 perc	Temesvár	"	személy	20 óra 55 perc

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lei. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélvéllel ellátott kérdézközlésre válaszolunk. Ajánlatok feligés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL

ALKALMAZÁS.

KERESK megfizethető 13-14 éves fiút faluról alkalmazásra. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 250

LAKÁS.

KÜLÖNBEJÁRATU BUTOROZOTT SZOBA direkt fürdőszobával, elegáns, garantált tiszta, esetleg teljes elátással, október 1-re olcsón kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában: 400

MODERN 4 szobás uccai lakás kiadó, volt Kölcsey-u. 6. 3281

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a házmeziernél. 200

KÉTSZOBA, konyhás I-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

VÉTEL ÉS ELADÁS.

EGY jókarban levő 4 lámpás „Standard” rádió olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 8298

KALYHAK, perzsa, nutria, mormotta bundák, boák, szőrme-darabok, perzsa-szőnyegek, ebédők, hálók, szalon és uriszobaberendezések, vitrin, tükrök, íróasztalok, zongorák, hegedűk, festmények, dísz tárgyak, storeok, függönyök, kézimunkák, antik órák, asztalok, fotel-ramák, gobelin kép stb. stb. eladók.

SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

JÓKARBAN levő sparherttel megvételre keresek. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 250

SZÜCS VARRÓGÉP jó állapotban megvételre kereseték. Plesz ruhakereskedőnél. 3280

KERESK perssabungákat, szőrme darabokat felszörmözéshez, perzsa és gyári ebédők- és futószőnyegeket, vitrineket, komódokat, szalonokat, tonet székeket, szobaberendezéseket, antik dísz tárgyakat. SALGONÉ bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Nagy famegtakarítás szabadalmazott folytonos ZSIGUCZI-fele kályhánál. **A fűtőtechnika esodaja!** Számos elismerő levél és hivatalos szakvélemény bizonyítja jóságát és megtekinthetők a készítői. **50% tüzelőanyag megtakarítását.** Üzletében Arad, Boulevard Regale Ferdinand No. 27 (Boros Béni-tér)

Őszi ruhákat és felöltőket legszebben
KNAPP modernül berendezett vállalkozata
v. Weltzer-u. 11. v. Magyar-u. 10.

TÜZIFA, porosz koks, kőszén, antracit, tojásbrikett, Retorta faszén
legolcsóbb árban, házhoz szállítva, havi vagy hetifizetéssel
és részletre is kapható
ALTMANN EDE cégnél Bul. Reg. Ferdinand (vált Boros Béni-tér) 44. szám. Telefon 461.

ÚJ ÜZLETERRENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmeziernél.

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres. vas-hordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

Schönwald B.
tűzifatelepe
Munkás Otthonnal
szemben levő telken

KÜLÖNFÉLEK.

FÉRFISZOBA, esetszerű háló, modern teljesen kifogástalan villanylámpa, paplan párna, lenvászon ágymatrasz, teljesen új, férfi és női télikabátok olcsón eladók. Ugyanott egy különbejáratu butorozott szoba fürdőszobával október elsejére kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 500

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Keresek azonnalra

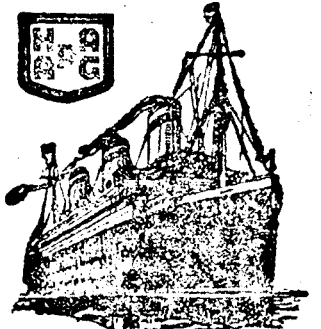
központban, főtéren levő kisebb üzlethelyiséget gyári lakást létesítésre. Esetleg helyiséggel és garanciával rendelkező kereskedőt a vezetéssel megbízok. Írásbeli ajánlatot „Biztos megélhetés” jellegű az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 3279

FŐTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben
november 1-re kiadó.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 250

Utazásainkat és ügyfeleinket tiszteltetve felkérjük, hogy aradi fiókunk megismerésére minden felvilágosításért és információért utazásokat illetőleg (Észak-, Dél-amerika, Kanada, Kéjútazások stb., valamint egyéb ügyekben is a

HAMBURG-AMERIKA LINIE S.A.R.
központjához: TIMISOARA, Str. Mercy 2.
fordulni sziveskedjenek. Írásbeli megkeresésekre rögtön válaszolunk.
HAMBURG-AMERIKA LINIE S.A.R.
Dir. Gen. L. H. Lazarowitz.

HIRDESSZEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

Rádió műsor.

SZERDA, SZEPTEMBER 30.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Rádiózenekar. Vegyes és román zene. 20.20. Gramofon. 21. Hangverseny. 21.45 Bonis hegedűművész játéka. 22.15. Clolac György zongoraművész játéka. — Budapest. 9.15. A Weidinger-szalózenekar hangversenye. 12. Déli harangszó. 12.05. Eugen Stepat orosz balalaika zenekarának hangversenye. 4.15. Léway József és Gyulay Pál. 5. A saját otthon. 5.30. Hangverseny. 6.30. Olasz nyelvoktatás. 7. Tóth Imre emlékirataiból. A régi Nemzeti Színház. Szigligeti Ede. 7.30. Bodán Margit magyar nótáestje Magyar Imre és cigányzenekarával. 8.30. A berlini rádióállomás műsorának közvetítése. 10.15. Anny Sobotta hangversenye. Utána Gramofonhangverseny. — Bécs. 11.30. Machek zenekara. 16.00. Or. 17.15. Mozart és Schikaneder: A száznegyven éves Varázsló. 18.50. Mozgalom és zene. 19.30. Szimf. jazz. 22.30. Rómish zenekar. — Belgrád. 11.35. Gramofon. 12.45. Rádiózenekar. 16. Gramofon. 17. Harmonika. 17.15. Rádiózenekar. 20. Nemzeti dalok. 20.30. Berlin. 22. Harmonika. — Berlin. 17. Balogh Jancsi és zenekara. 18. Brahms hangverseny. 19. Mandolínverseny. — Hellsberg. 16.40. Teazene. 18.30. Régi kamarazene. 20.30. Zárásig Berlin. — Leipzig. 19.30. Auber: Az ércpápa c. 3 felvonásos operája. 22.10—23.30-ig tánczene. — Milano. 17. Gramofon.

18. Hangverseny. 19.15. Könnyű zene. 20.45. Gilbert: A mozcisillag, operett. — Pozsony. 18.35. Halmcs Sylvia zongorajátéka. — Róma. 17. Könnyű zene. 20.10. Gramofon. 21. Bellini: Norma 3 felv. opera.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 1.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Dinicu-zenekar: Könnyű és román zene. 20.20. Gramofon. 21. Bleganu. Dragoş énekesnő hangversenye. 22.05. Rádiózenekar szimfonikus zenéje. — Budapest. 9.15. Hangverseny. 10. A sárospataki ref. iskola 400 éves fennállása jubileumi ünnepélyének helyszíni közvetítése. 12. Déli harangszó. 4.10. Napi jeremiádok. Buda László előadása. 5. Felolvasás. 5.30. Az 1. honvédegységek zenekarának hangversenye. 6.45. Angol nyelvoktatás. 7.15. Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 8.30. Szimfoniakóros a Studioból. „Hazafaró lélek”. Szimf. 3 felvonásban. Irta: Zilahy Lajos. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. — Bécs. 11.30. Cerda zenekar. 12.40. Gramofon. 17. Hangverseny. 19.15. Kamarazene a Rosé-négyes előadásában. 22.15. Jazz. — Belgrád. 11.35. Gramofon. 12.45. Rádiózenekar. 16. Gramofon. 17. Citerahangverseny. 17.30. Gramofon. 18. Zene a Moszkva kávéházából. 22.50. Rádiózenekar. — Berlin. 19.30. Verdi: Macbeth, opera négy felvonásban. — Hellsberg. 16.45. Fuvószena. 19.30. Népdalok. 20.05. Tánczene. — Milano. 17. Gramofon. 19.15. Könnyű zene.

19.40. Gramofon. 20.45. Opera. — Palermo. 20.50. Mascagni: Fritz barátun, 3 felvonásos opera. — Riga. 16. Zenekari hangverseny. 19.03. Kálmán: A montmartrei ibolya c. 3 felv. operettje. — Varsó. 12.35. A filharmonikusok ifjúsági hangversenye. 16. Gramofon. 18. Teonor- és zongoraverseny. 19.25. Gramofon. 20.15. Könnyű zene. 23. Tánczene.

Az ARADI KÖZLÖNY apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetéseket naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.

Ambruster-trafik. Dengli-ház.

V. Lázár Vilmos-uccai tőzsde.

Avedic Árpád dohánytőzsde, volt Kossuth- és Vécsey-ucca sarok, rendőrséggel szemben.

Kedvezményes vízum és utazás Künstler Vízumirodában

ARAD, Biv. Reg. Maria 24.